

Практическо ръководство за

прилагането на европейската процедура за искове с малък материален интерес

съгласно Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент
и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска
процедура за искове с малък материален интерес

Съдържание

1. Въведение	6
1.1. Цел и предмет на европейската процедура за иски с малък материален интерес	7
1.2. Общ контекст	7
1.3. Исторически и политически контекст на предложението	9
1.3.1. Конференцията в „Даун Хол“	9
1.3.2. Политически контекст	10
1.4. Разработване на политиката за ЕПИММИ	10
1.4.1. Първи стъпки към предложението	10
1.4.2. Преговорите и шестте принципа	11
1.4.3. Измененият Европейски регламент за исковете с малък материален интерес — общ преглед	12
1.5. Развитие на гражданското производство в ЕС и връзка с други инструменти	13
1.5.1. Разработване на нови инструменти и премахване на екзекватурата	13
1.5.2. Взаимодействие с други инструменти — ЕЗП и Регламент „Брюксел I“ (преработена версия)	13
1.5.3. Европейски инструменти за APC и OPC	14
1. ЕПИММИ: Обхват	16
2.1. Материален обхват на регламента	17
2.1.1. Финансов праг за европейски иск с малък материален интерес	17
2.1.2. Предмет — паричен и непаричен	17
2.1.3. Предмет — изключени от обхвата въпроси	18
2.1.4. Предмет — включени в обхвата въпроси	19
2.1.5. Граждански и търговски дела — тълкуване от Съда на Европейския съюз	20
2.2. Географски обхват на регламента	24
2.2.1. Общ географски обхват	24
2.2.2. Презгранични дела	24
2.3. Приложимост — време	25
2.4. Приложимост на други инструменти на ЕС	25
2.4.1. Регламент „Брюксел I“ (преработена версия)	25
2.4.2. Регламенти за връчването на документи и за събирането на доказателства	26

2.4.3. Регламенти за ЕИО и за ЕЗП	26
2.4.4. Други инструменти на ЕС	28
2.5. Връзки с националното законодателство	28
2.5.1. Национално процесуално право	28
2.5.2. Национално материално право	29
2. Образуване на производството	30
3.1. Образуване и практическа помощ	31
3.2. Компетентен съд или правораздавателен орган	31
3.2.1. Правила на ЕС относно компетентността – „Брюксел I“ (преработена версия)	31
3.2.2. Местни или „национални“ правила относно компетентността	34
3.3. Използване на исковия формуляр	34
3.3.1. Оценка на иска	34
3.3.2. Третиране на лихвите	35
3.4. Разходи по внасяне на иска	35
3.5. Прилагане на документи с исковия формуляр	35
3.6. Подаване на иска в съда	36
3.7. Език	36
3.8. Съдебни споразумения	37
3. Процедура след получаването на иска от съда	38
4.1. Кориране или попълване на исковия формуляр от ищеца	39
4.1.1. Съдът проверява исковия формуляр	39
4.1.2. Съдът информира ищеца, ако искът попада извън обхвата на ЕПИММИ	39
4.1.3. Искане до ищеца да попълни или коригира исковия формуляр	39
4.2. Изпращане на исковия формуляр на ответника	40
4.2.1. Съдът изпраща копие от исков формуляр А и формуляр В	40
4.2.2. Срок	40
4.2.3. Начини за връчване на документи	40
4.3. Какво може да направи ответникът при получаване на исковия формуляр	43
4.4. Искът или насрещният иск надхвърля прага	44
4.5. Насрещен иск	44
4.6. Срокове	45
4.7. Език	45

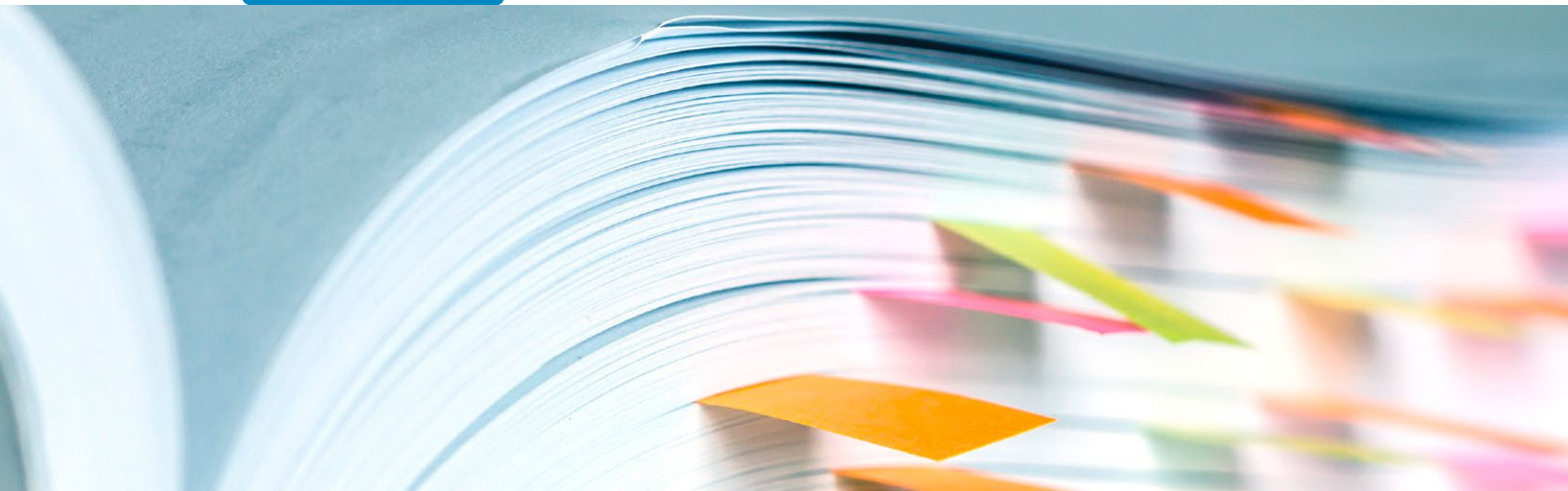
4. Установяване на фактите	46
5.1. Отговорност на съда по отношение на спорни въпроси	47
5.1.1. Съдът поема инициативата за установяване на фактите	47
5.1.2. Съдът определя начините за събиране на доказателства и естеството на доказателствата	47
5.2. Допълнителна информация от ищеца и ответника	47
5.3. Съдът решава да проведе заседание за изслушване	48
5.3.1. Съдът провежда заседание за изслушване само ако е необходимо	48
5.3.2. Съдът може да откаже да проведе заседание за изслушване	48
5.4. Събиране на доказателства	49
5.5. Използване на информационни и комуникационни технологии при устното изслушване и събирането на доказателства	49
5.6. Ролята на съда	50
5.6.1. Съдът определя процедурата	50
5.6.2. Съдът информира страните по процедурни въпроси	50
5.7. Срокове	51
5. Решението	52
6.1. Постановяване на решение	53
6.1.1. Неприсъствено съдебно решение — общипринципи	53
6.1.2. Неприсъствено съдебно решение — насрещен иск	53
6.2. Решение след получаване на цялата информация, включително след събирането на доказателства	53
6.2.1. Без провеждане на заседание за изслушване	53
6.2.2. След заседанието за изслушване	54
6.3. Формат, съдържание и връчване на решението	54
6.3.1. Решението трябва да бъде в писмен вид за връчване на страните	54
6.3.2. Език на решението за връчване	54
6.3.3. Решение, връчено на страните	55
6.4. Разходи	55
6. Преразглеждане и обжалване	56
7.1. Преразглеждане съгласно европейската процедура за искове с малък материален интерес	57
7.1.1. Основания за преразглеждане	57
7.1.2. Резултат от преразглеждането	58

7.2. Обжалване	58
7.3. Правно представителство при преразглеждане и обжалване.	58
7. Признаване и изпълнение	60
8.1. Признаване и изпълнение – общи принципи	61
8.1.1. Премахване на екзекватурата	61
8.1.2. Изпълнително производство — приложимо право	61
8.2. Изисквания във връзка с ЕПИММИ – изпълнително производство	61
8.3. Използване на удостоверение за решението.	62
8.3.1. Формуляр Г	62
8.3.2. Език на удостоверението.	63
8.4. Отказ за изпълнение и ограничаване на изпълнението.	63
8.4.1. Отказ за изпълнение при извънредни обстоятелства	63
8.4.2. Процедура за оспорване на изпълнението	63
8.4.3. Спиране или ограничаване на изпълнението	64
8.5. Пристъпване към изпълнение на решението съгласно ЕПИММИ.	64
8.5.1. Стъпки по изпълнението	64
8.5.2. Органи и агенции по изпълнението	64
8.5.3. Езикови въпроси – практически последиствия за изпълнението	65
8.6. Изпълнение на съдебни споразумения	65
8. Заключителни разпоредби.	66
9.1. Правно представителство	67
9.1.1. Няма изискване да се наема адвокат за ЕПИММИ.	67
9.1.2. Разноски за наемане на адвокат	67
9.2. Информация и помощ	67
9.2.1. Информация – общи принципи	67
9.2.2. Информация и помощ за страните	68
9.3. Преразглеждане на ЕПИММИ.	69
Референтни материали и връзки	70

1

ПЪРВА ГЛАВА

Въведение

1.1. Цел и предмет на европейската процедура за искиве с малък материален интерес

В контекста на целите за осигуряване на достъп до правосъдие и създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие в ЕС европейската процедура за искиве с малък материален интерес (ЕПИММИ) има ключовата цел да опрости, ускори и намали разходите за съдебни спорове в рамките на ЕС по презгранични искиве с малък материален интерес (вж. член 1 и съображения (1), (7), (8) и (36)).

За постигането на тази цел в процедурата се обръща особено внимание на необходимостта от относителна опростеност на производствата, по-специално на това, че процедурата следва да провежда основно чрез стандартни формуляри, приложени към регламента. Освен това ролята на съда се засилва в значителна степен по отношение на управлението на напредъка по делото и при определяне на въпросите между страните във връзка с иска. Страните могат да се възползват от процедурата без необходимостта от правни консултации и съпътстващите ги разходи. Изискването държавите от ЕС да гарантират практическа помощ (член 11) помага на страните да управляват процедурата без правна експертиза. Порталът за електронно правосъдие има раздел, посветен на европейската процедура за искиве с малък материален интерес, включително формулярите и информацията, предоставена от държавите от ЕС

съгласно член 25. Решението е приложимо в други държави от ЕС, без да е необходима никаква междинна процедура за признаване и изпълнение (известно като „екзекватура“).

Процедурата е достъпна както за физически лица и потребители, за които може да е особено подходяща, така и за предприятия — по-специално за малки и средни предприятия — които завеждат презгранични съдебни спорове като част от тяхната дейност. Целта за ускорена процедура следва да се постигне чрез спазване на конкретните крайни срокове, определени по отношение на различните етапи на процедурата. Ограничаването на разходите също е важна цел и съдът е длъжен да гарантира, че присъдените разходи не са несъразмерни със стойността на иска.

1.2. Общ контекст

Едно от основните, все още неразрешени опасения във връзка с функционирането на системите за гражданско правосъдие, по-специално във връзка с възможността на обикновените граждани да се обръщат към съдилищата и да завеждат искиве бързо и без необходимост от изразходване на големи суми за правни консултации, е в областта на исковите с малък материален интерес. В тези случаи по-специално тези искиве, които се завеждат от физически лица срещу предприятия или други физически лица, при които времето, усилията и съпътстващите разходи често могат да бъдат явно несъразмерни със стойността на иска.

За решаване на този проблем в повечето държави от ЕС бяха разработени специални процедури, които се характеризират с усилия за опростяване, ускоряване на уреждането и намаляване на разностите за такива искиове от физически лица или малки предприятия⁽¹⁾. В много от тези процедури се констатира редица общи характеристики, например ограничение на присъдените разноски, отсъствие на адвокати, опростяване на правилата относно тежестта на доказване, и като цяло съдилищата носят по-голяма отговорност за водене на делата и постигане на бързо уреждане чрез решение или чрез споразумение между страните.

Опасенията, които доведоха до тези инициативи в националните правни системи, са валидни дори в по-голяма степен в случаите, когато се завеждат презгранични искиове с малък материален интерес между държави членки на ЕС, предвид допълнителните проблеми в тези ситуации, свързани с непознаване на приложимите закони и процедурите на чуждестранните съдилища и необходимостта да се работи на различни езици. Това доведе до създаването на европейска процедура за искиове с малък материален интерес (точка 1.3), както и до създаването на механизми за APC и OPC на равнище ЕС, включително платформата за OPC (точка 1.5.3).

⁽¹⁾ Описание на някои от типичните характеристики на националните процедури за искиове с малък материален интерес може да бъде открито в Зелената книга — COM(2002) 746 окончателен; вж. точка 1.4.1 и бележка под линия 8 по-долу.

1.3. Исторически и политически контекст на предложението

1.3.1. Конференцията в „Даун Хол“⁽²⁾

С оглед на посочените в предходната точка трудности бе доста логично да се предприеме инициатива на ранен етап за проучване на възможността за въвеждане на специална процедура на европейско равнище за уреждане на потребителски иски и иски с малък материален интерес. Поради това възможността за създаване на европейска процедура за уреждане на потребителски и други иски с малък материален интерес бе обсъждана на конференция, която се проведе в Англия през първата половина на 1998 г. по време на председателството на Обединеното кралство.

На тази конференция присъстваха значителен брой експерти от различни държави членки на ЕС, както и представители на европейските институции, и бяха изнесени презентации относно

различни видове процедури както в Европа, така и извън нея⁽³⁾. На конференцията бе постигнато общо съгласие, че разработването на специална европейска процедура за потребителски и други иски с малък материален интерес би могло да бъде от полза при съдебни спорове в рамките на ЕС, по-специално с оглед на увеличената мобилност на гражданите и трансграничната търговия, както и видимите затруднения, с които се сблъскват физическите лица и малките предприятия в стремежа си да получат правна защита по отношение на такива иски.

⁽²⁾ Конференцията се проведе в „Даун Хол“, Хатфийлд Хийт, Хартфордшър на 22 и 23 юни 1998 г. Препратка към конференцията и свързания с нея доклад може да бъде намерена на стр. 59/60 и бележка под линия 185 от Зелената книга.

⁽³⁾ Например делегатите слушаха с интерес за процедурите за иски с малък материален интерес в Сингапур, които се осъществяват онлайн, и за процедурите в Лисабон, които са насочени към малки потребителски иски и също така обхващат някои презгранични иски между Португалия и Испания.

1.3.2. Политически контекст

След влизането в сила на Договора от Амстердам бяха направени редица политически декларации, като най-значимата от тях може да бъде открита в заключенията от срещата на високо равнище в Тампере — първият случай, в който правителствените ръководители на ЕС се събраха, за да обсъдят въпроси в областта на правосъдието⁽⁴⁾. Впоследствие бе приета програма от мерки за изпълнение на заключенията от срещата в Тампере⁽⁵⁾, които след това отново бяха включени в програмата от Хага⁽⁶⁾.

1.4. Разработване на политиката за ЕПИММИ

1.4.1. Първи стъпки към предложението

През 2000 г. Европейската комисия пое инициативата, като публикува въпросник с цел да установи моментното състояние в областта на процедурите за искиве с малък материален интерес в държавите членки на ЕС⁽⁷⁾. Въпросникът бе последван от Зелена книга, публикувана в контекста на промените на Договора за ЕО в резултат на Договора от Амстердам и заключенията на срещата в Тампере, която съдържа различни предложения за действия с оглед изпълнение на вече поетите политически ангажimenti, по-специално във връзка с необходимостта от опростена процедура за искиве с малък материален интерес, с която да се подпомогне достъпът до правосъдие. Освен това в Зелената книга бяха включени въпроси, свързани с европейска заповед за плащане на неоспорени вземания⁽⁸⁾.

⁽⁴⁾ Вж. съображение (4); точки 30 и 34 от заключенията, които могат да бъдат открити на http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, гласят следното във връзка с искиве с малък материален интерес – Точка 30 — „Европейският съвет приканва Съвета въз основа на предложенията на Комисията да установи минимални стандарти за осигуряване на специални общи процесуални правила за опростени и ускорени презгранични съдебни спорове по малки потребителски и търговски искиве....“ и точка 34 — „В областта на гражданските дела Европейският съвет призовава Комисията да изготви предложение за допълнително намаляване на междинните мерки, които все още се изискват за признаване и изпълнение на съдебни решения или присъди в съответната държава. Като първа стъпка тези междинни процедури следва да бъдат премахнати за претенции във връзка с малки потребителски или търговски искиве....“.

⁽⁵⁾ Вж. раздел 1.6.4 от програмата, публикувана в Официален вестник на 15 януари 2001 г., С 12/1, стр. 4; вж. също така съображение (5).

⁽⁶⁾ Вж. точка 3.4.2 от програмата, публикувана в Официален вестник на 3 март 2005 г., С 53/1, стр. 53.

⁽⁷⁾ Вж. доклада на Evelynne Serverin, озаглавен „Des Procédures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc“, публикуван от Cachan, 2001 г., както е отбелязано в бележка под линия 2 на страница 8 от Зелената книга.

⁽⁸⁾ Зелена книга COM(2002) 746 окончателен, публикувана на 20 декември 2002 г.; Зелената книга се посочва в съображение (6).

Комисията представи предложение за регламент през март 2005 г.⁽⁹⁾, като преди това бе представено предложението за процедурата за европейска заповед за плащане⁽¹⁰⁾. Европейският регламент за исковете с малък материален интерес влезе в сила на 1 януари 2009 г.

1.4.2. Преговорите и шестте принципа

Предвид наличието на общо политическо съгласие относно желанието за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес, която да се прилага в презгранични случаи като алтернатива на националните процедури, преговорите бяха съсредоточени върху същината на процедурата. Една от трудностите при преодоляване на различията в позициите бе стойността на финансовия праг, т.е. отговорът на въпроса „Какво означава иск с малък материален интерес?“, някои държави от ЕС поискаха относително нисък праг, докато други изразиха желание за праг, който би позволил разглеждане на повечето искове от потребители. В крайна сметка компромис по този въпрос бе постигнат по време на обсъжданията в Европейския парламент и Съвета.

Ключов момент от обсъжданията в Съвета бе приемането от министрите на правосъдието на набор от принципи, които трябваше да представляват основата за преговорите, както и на самата процедура. Тези принципи могат да бъдат намерени в документ на председателството, представен на министрите през ноември 2005 г.⁽¹¹⁾ и са следните:

- европейската процедура за искове с малък материален интерес следва да бъде предимно писмена процедура — вж. член 5, параграф 1 и съображение (14);
- устно изслушване се провежда, ако съдът счита това за необходимо;
- за да се гарантира, че процедурата е ускорена и ефективна, следва да се определят крайни срокове за конкретните етапи;
- използването на съвременни комуникационни технологии следва да се насърчава с цел улесняване на провеждането на изслушвания и събирането на доказателства — вж. член 8 и член 9, параграф 1;
- процесуалното представителство не следва да бъде задължително — вж. член 10;
- съдът следва да гарантира, че всички възстановими разходи от загубилата делото страна са съразмерни със стойността на иска — вж. член 16.

Както е видно от текста на регламента, посочените в предходната точка принципи действително бяха приети и представляват важна основа за процедурата.

⁽⁹⁾ COM(2005) 87 окончателен, публикувано на 15 март 2005 г.

⁽¹⁰⁾ COM(2004) 173 окончателен, публикувано на 25 май 2004 г.

⁽¹¹⁾ Докладна записка на председателството до Съвета
№ 15054/05 от 29 ноември 2005 г.; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3. Измененият Европейски регламент за исковете с малък материален интерес — общ преглед

Европейската процедура за искове с малък материален интерес беше оценена през 2013 г.⁽¹²⁾ и през същата година Европейската комисия публикува доклад⁽¹³⁾ и прие предложение⁽¹⁴⁾ за изменение на регламента. Основните заключения бяха, че процедурата е улеснила презграничните съдебни спорове за искове с малък материален интерес в ЕС и че е намалила разходите за производствата, както и тяхната продължителност. Процедурата обаче не се е използвала достатъчно поради ограничения обхват и непознаване на процедурата в съдебната практика в някои от държавите от ЕС. Освен това бяха отчетени и някои незначителни недостатъци на правилата.

През 2015 г. беше приет Регламент № 2015/2421 за изменение на Европейския регламент за исковете с малък материален интерес. Изменената версия на Европейския регламент за исковете с малък материален интерес влезе в сила на 14 юли 2017 г. Най-същественото изменение е повишаването на паричния лимит на

процедурата от 2 000 EUR на 5 000 EUR (член 2). Повечето други изменения имат за цел да засилят използването на технологиите за комуникация от разстояние, включително за провеждане на устни изслушвания (член 8), както и за събиране на доказателства (член 9) и дават възможност за електронно връчване на документи (член 13) и дистанционно плащане на съдебните такси (член 15a).

Други изменения са, че се подчертава предимството на писмената процедура (член 5), укрепва се практическата помощ на страните (член 11) и се изяснява правилото за минималните стандарти за преразглеждане (член 18). Добавени са нови разпоредби относно изискването съдебните такси да бъдат пропорционални (член 15a), езикът на удостоверенията за изпълнение (член 21a) и изпълнението на съдебните споразумения (член 23a).

Освен това Регламент № 2015/2421 измени една от разпоредбите на процедурата за европейска заповед за плащане⁽¹⁵⁾. Понастоящем член 17 от посочения регламент предвижда прехвърляне към европейската процедура за искове с малък материален интерес в случаите, когато срещу платежното нареждане е подадено

⁽¹²⁾ Оценка на социално-икономическото въздействие на вариантите на политиката за бъдещето на Европа Регламент за исковете с малък материален интерес, окончателен доклад, RDT-L05-2010, Deloitte, Брюксел, 19.7.2013 г.

⁽¹³⁾ COM(2013) 795 final.

⁽¹⁴⁾ COM(2013) 794 final.

⁽¹⁵⁾ Регламент № 1896/2006

възражение, когато е приложима европейската процедура за искове с малък материален интерес.

1.5. Развитие на гражданското производство в ЕС и връзка с други инструменти

1.5.1. Разработване на нови инструменти и премахване на екзекватурата

След влизането в сила на Европейския регламент за искове с малък материален интерес бяха въведени редица нови инструменти, а съществуващите инструменти бяха изменени. Новост при Европейския регламент за исковете с малък материален интерес и процедурата за европейска заповед за плащане е премахването на екзекватурата, процедурата, която позволява решение от една държава членка да бъде признато за изпълнение в друга. Междувременно основният инструмент в областта на презграничните съдебни спорове — Регламент „Брюксел I“ (преработена версия)⁽¹⁶⁾ — също премахна екзекватурата, но това не му даде характеристики, които да улесняват разрешаването на искове с малък материален интерес. Освен това в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия) основанията, въз основа на които може да се направи позоваване на отказ за

изпълнение в държавата членка по изпълнение, като се използва националната процедура, са по-обширни съгласно посочения регламент, в сравнение с тези по Европейския регламент за искове с малък материален интерес и регламента за европейска заповед за плащане съответно, което може да ускори прилагането. Глава 7 от настоящото ръководство се отнася до обжалването и преразглеждането.

1.5.2. Взаимодействие с други инструменти — ЕЗП и Регламент „Брюксел I“ (преработена версия)

Двата регламента, които са най-тясно свързани с Регламента за исковете с малък материален интерес, са процедурата за европейска заповед за плащане (ЕЗП) и Регламентът „Брюксел I“ (преработена версия), посочени в точка 1.5.1 от настоящото ръководство. ЕПИММИ и ЕЗП бяха договорени през същия период и бяха първите две истински единни европейски граждански процедури. Докато ЕПИММИ се прилага както към оспорвани, така и към неоспорвани искове при презгранични случаи, чиято стойност е максимум 5 000 EUR, ЕЗП се прилага само за неоспорвани искове, но прилагането ѝ не се ограничава до максимален размер. Както е описано в точка 1.4.3 от настоящото ръководство, връзката между тези два инструмента е изложена в член 17 от Регламента за ЕЗП, който се позовава на ЕПИММИ в случаите, когато заповедта

⁽¹⁶⁾ Регламент № 1215/2012

за плащане е оспорвана, и при условие че искът е в обхвата на ЕПИММИ. Освен това специалните правила за връчване на документи, предвидени в Регламента за ЕЗП, се прилагат като правила по подразбиране (член 13, параграф 4 от ЕПИММИ). Разгледайте по-подробно точка 2.4.3 от настоящото ръководство.

Регламентът „Брюксел I“ (преработен текст) е от значение при определянето на това кой съд е компетентен да предяви иск съгласно ЕПИММИ по смисъла на член 4 от ЕПИММИ. За тази цел искивият формуляр А се отнася до правилата относно компетентността на настоящия регламент. Член 3 от ЕПИММИ — в който се дава определение на презграничните случаи, по-нататък се позовава на настоящия регламент, за да определи местоживеенето на страните. Освен това някои термини, използвани в ЕПИММИ, трябва да се тълкуват заедно с тези от Регламент „Брюксел I“ (преработена версия), най-вече „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 2, параграф 1. Вж. точка 2.4.1. по-долу.

Други инструменти, които са важни за прилагането на ЕПИММИ, са Регламентът за връчване на документи (Регламент за

връчването)⁽¹⁷⁾ и Регламентът за събиране на доказателства (Регламент за доказателствата)⁽¹⁸⁾, които се прилагат като правила по подразбиране, доколкото ЕПИММИ не включва специални правила за презграничното връчване на документи или събиране на доказателства. Вж. също точка 2.4.2 от настоящото ръководство.

1.5.3. Европейски инструменти за APC и OPC

Европейската процедура за иски с малък материален интерес също така следва да се разглежда в контекста на целта на гражданското производство на ЕС с цел разрешаване на споровете по най-добрия възможен начин. Схемите за алтернативно разрешаване на спорове (APC) в областта на защитата на потребителите и на търговските спорове с по-малък материален интерес, за които е уместно да се прилага ЕПИММИ, имат все по-голямо значение за държавите членки. За да се улесни уреждането на извънсъдебни спорове, Директивата относно медиацията от 2008 г.⁽¹⁹⁾ предвижда минимални правила за посредничество при презгранични спорове. През 2013 г. бяха приети Директивата за APC за потребители (Директива за APC)⁽²⁰⁾ и Регламентът за онлайн решаване на

⁽¹⁷⁾ Регламент № 1393/2007

⁽¹⁸⁾ Регламент № 1206/2001

⁽¹⁹⁾ Директива 2008/52/ЕО.

⁽²⁰⁾ Директива 2013/11/ЕС.

спорове на потребители (Регламент за ОРС)⁽²¹⁾. Директивата за АРС се прилага както за национално, така и за презгранични случаи и включва правила относно структурите и процедурите за АРС, относно информацията, която се предоставя на потребителите и търговците, както и относно сътрудничеството между структурите за АРС и определените национални органи. С Регламентът за ОРС се създаде онлайн платформа за решаване на спорове ([платформата за ОРС](#)), чрез която могат да се подават искове, които да бъдат разрешени от подходящите квалифицирани национални структури за АРС⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Регламент (ЕС) № 524/2013

⁽²²⁾ Вж. <http://www.odreurope.com/eu-odr-platform>

2

ВТОРА ГЛАВА

ЕПИММИ: Обхват

Обхватът на регламента е определен в членове 2 и 3 от ЕПИММИ. Най-значими са финансовият праг, предметът и презграничният характер. Когато даден иск е извън обхвата на регламента, съдът или правораздавателният орган уведомява ищеца за това. Освен ако ищецът не оттегли иска, делото продължава в съответствие с националните процесуални правила на държавата членка, в която се провежда процедурата (член 4, параграф 3).

2.1. Материален обхват на регламента

В регламента се определят двата елемента на материалния обхват на ЕПИММИ, а именно финансовият праг за исковете, които могат да се завеждат чрез процедурата, и предметът на самите искове. Като цяло искове, чийто предмет отговаря на общото описание на „граждански и търговски“ дела, попадат в обхвата на регламента, но има и редица ограничения и изключения. Самият израз „граждански и търговски“ е тълкуван подробно от Съда на Европейския съюз.

2.1.1. Финансов праг за европейски иск с малък материален интерес

ЕПИММИ е приложим за искове, чиято стойност не надвишава 5 000 EUR, съгласно измененията, произтичащи от Регламент № 2015/2421 (вж. точка 1.4.3 от настоящото ръководство). Подобни

горни прагове също се прилагат и в националните процедури за искове с малък материален интерес, въпреки че диапазонът на стойностите варира в различните държави от ЕС. Този праг също се прилага и за насрещен иск и ако стойността на насрещния иск надвишава този праг, искът и насрещният иск продължават в съответствие с националното процесуално право (член 5, параграф 7).

В член 2, параграф 1 е посочено как трябва да се определи стойността на иска. Първоначално стойността се взема от датата, на която искът е получен от съда или от правораздавателния орган, който е компетентен да разглежда иска. След това стойността се изчислява, като се изключват всички лихви, начислени върху основния иск, и всички разноски и плащания, които могат да бъдат добавени към иска. Това изключване не изключва основен иск например, който е свързан само с плащания на лихви по вече изплатен дълг⁽²³⁾.

2.1.2. Предмет — паричен и непаричен

За разлика от процедурата за европейска заповед за плащане, която е ограничена до парични искове, непаричните искове могат да бъдат предмет на иск съгласно ЕПИММИ и това е предвидено в част 7 от исквия формуляр; относно попълването на формуляра

⁽²³⁾ Вж. точка 4.5 по-долу за последиците от стойността на насрещния иск за определяне дали даден иск попада в обхвата или не.

вж. точка 3.2 от настоящото ръководство. При непаричните иски ищецът може например да иска да бъде издадено нареждане с цел предотвратяване на незаконно действие, например непозволено навлизане във или нанасяне на щети на имущество, или да иска да се гарантира изпълнението на задължение, например доставка на стоки или друг вид изпълнение на договор. Ако искът е непаричен, за него трябва да бъде определена стойност, която не надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ.

2.1.3. Предмет — изключени от обхвата въпроси

2.1.3.1. Общи изключения

В регламента има някои въпроси, които специално се изключват от материалния обхват на ЕПИММИ и за които иначе по принцип може да се счита, че попадат в обхвата на определението „граждански и търговски дела“. По-конкретно това са въпроси, свързани с данъчни, митнически или административни дела или по отношение на отговорността на дадена държава за действия и бездействия при упражняване на държавна власт, наричани също *acta iure imperii*. Ако предметът на даден иск е свързан с някой от тези изключени от обхвата въпроси, съдът, който получава иска, обикновено ще трябва да го отхвърли служебно на основание на това, че попада извън обхвата на европейската процедура за иски с малък материален интерес

2.1.3.2. Въпроси, които специално се изключват от обхвата с член 2, параграф 2

В допълнение към това в регламента се посочва, че той не се прилага по отношение на някои други специфични въпроси, за които по принцип може да се счита, че попадат в обхвата на концепцията за граждански и търговски дела. Тези изключения, които не са съвсем подобни и са по-широки от изключенията, посочени в Регламента за ЕЗП, са описани в член 2, параграф 2, представен в приложеното каре.

- (a) статута или правоспособността на физически лица;
- (б) вещни права, произтичащи от съпругески отношения или от отношения, които, съгласно приложимото към тях право, имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак;
- (в) задължения за издръжка, произтичащи от семейни отношения, произход, брак или родство по сватовство;
- (г) завещания и наследство, включително задължения за издръжка, произтичащи при случай на смърт;
- (д) несъстоятелност на търговски дружества или други юридически лица, съдебни споразумения, предпазен конкордат и сходни производства;
- (е) социално осигуряване;

- (ж) арбитраж;
- (з) трудово право;
- (и) наем на недвижими имоти, с изключение на съдебни процеси по парични иски; или
- (й) нарушения на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, включително клеветата.

2.1.4. Предмет — включени в обхвата въпроси

2.1.4.1. Граждански и търговски дела – общи принципи

Предметът, който попада в материалния обхват на ЕПИММИ, е свързан най-вече с това какво се разглежда като **граждански и търговски дела**. Както е посочено в член 2, параграф 1, за целите на регламента значението на този израз не зависи нито от това кой е съдът или правораздавателният орган, който разглежда иска, нито от националното законодателство на която и да било държава от ЕС. Освен това изразът следва да се разбира като съответстващ на самостоятелното тълкуване на думите, както са използвани в други инструменти на ЕС, включително в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия) и в регламентите за ЕИО и ЕЗП.

2.1.4.2. Значението на понятието граждански и търговски дела

В регламента не се дава определение на израза, но в общ смисъл се разбира, че се прави разграничение между гражданските дела, от една страна, и публичноправните дела, от друга страна, и в редица решения Съдът на Европейския съюз се е произнесъл по въпроса, свързан с определянето на степента и последиците от това разграничение в контекста на различните инструменти. Въпреки разграничението, Съдът на Европейския съюз приема, че има определени публичноправни дела, за които все пак се счита, че попадат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“. Това зависи до известна степен от решенията, приети от Съда на Европейския съюз за тълкуване на други инструменти, по-специално Регламента „Брюксел I“ (преработена версия) и нейните предшественици. В точка 2.1.5. е дадена подробна информация за тези решения.

2.1.5. Граждански и търговски дела — тълкуване от Съда на Европейския съюз

2.1.5.1. Самостоятелно значение

В редица дела Съдът на Европейския съюз приема, че с оглед да се гарантира, че правата и задълженията, произтичащи от съответните инструменти, се прилагат по равностоен и еднакъв начин, терминът „граждански и търговски дела“ не може да се тълкува по отношение само на една правна система, а трябва да има самостоятелно значение, което произтича от целите и системата на съответното законодателство на ЕС и общите принципи, които произтичат от съвкупността на националните правни системи като цяло. Съдът на Европейския съюз в общ план приема, че два елемента са от значение, за да се определи дали даден съдебен спор е от гражданско или търговско естество или не:

- предметът на спора и съответно основаниято за производството и неговото естество; и
- засегнатите страни и естеството на отношенията между тях.

За представяне на аргументите на Съда на Европейския съюз по този въпрос вж. делото *Apostolides v Orams*⁽²⁴⁾, в което Съдът обобщил своята позиция по отношение на Регламента „Брюксел I“ (предшественикът на Регламент Брюксел I (преработена версия)):

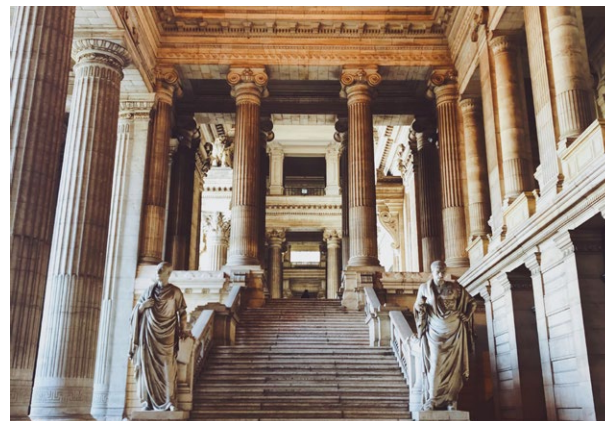
„... във връзка с това е важно да се напомни, че за да се гарантират в границите на възможното равни и еднакви права и задължения, произтичащи от Регламент № 44/2001 за държавите членки и за заинтересованите лица, „граждански и търговски дела“ не следва да се тълкува като обикновено препращане към вътрешното право на една или друга засегната държава. Това понятие следва да се разглежда като автономно понятие, което следва да се тълкува, от една страна, в зависимост от целите и от системата на регламента, а от друга страна, с оглед на основните принципи, които произтичат от съвкупността от националните правни системи. Самостоятелното тълкуване на понятието „граждански и търговски дела“ води до изключване на някои съдебни решения от приложното поле на Регламент № 44/2001 поради характера на правоотношенията между страните по спора или предвид предмета на същия...“

⁽²⁴⁾ (C-420/07[2009] ECR I-3571), особено точки 41 и 42, които се прави препратка *inter alia* към делото *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG v Eurocontrol*, (C-29/76 [1976] ECR 1541), и по-скорошното дело *Lechoritou v Dimisiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias*, (C-292/05 [2007] ECR I-1519).

2.1.5.2. Съдебни процеси с участието на публичен орган

По отношение на съдебни процеси с участието на публичен орган Съдът на Европейския съюз посочи, че дадено дело не е „гражданско или търговско“, когато се отнася за спор между публичен орган и частно лице, и при този спор действията на публичния орган са свързани с упражняването на държавна власт. Поради това Съдът направи разграничение между такива съдебни процеси, наричани *acta iure imperii*, за които във всеки случай не се счита, че попадат в обхвата на понятието „граждански или търговски дела“ за целите на ЕПИММИ и *acta iure gestionis*, принципно действия от търговско естество, които се извършват от държавата и които попадат в обхвата на горепосоченото понятие. Съдът на Европейския съюз се произнесе по този въпрос и в делото *Apostolides*⁽²⁵⁾ по следния начин:

„... Съдът приема, че макар и някои спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти да могат да бъдат обхванати от посоченото понятие, това не се отнася за случаите, когато действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт... Всъщност проявлението на правомощия на публична власт от една от

страните по спора, поради това че последната упражнява власт, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частни лица, изключва такъв спор от гражданските и търговски дела...”

2.1.5.3. Дела на Съда на Европейския съюз, в които се онагледява разграничението

Разграничението между дела, които не попадат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, и тези, които

⁽²⁵⁾ Цитирано по-горе в бележка под линия 17

попадат в неговия обхват, на практика невинаги може да се направи лесно. Съдът на Европейския съюз разглежда този въпрос в редица конкретни дела, примери за които са дадени в карето по-долу.

Искове, за които Съдът на Европейския съюз е решил, че са „граждански и търговски“:

В *Sonntag/Waidmann* (дело C-172/91, ECR 1993, I-1963); иск за обезщетение за вреди, нанесени на физическо лице в резултат на престъпление от гражданскоправно естество. Такъв иск обаче попада извън обхвата на термина „граждански или търговски дела“, когато причинителят на вредата трябва да се счита за публичен орган, действал при упражняване на публична власт (в този случай бе счетоно, че учител, който упражнява надзор върху ученици, не е „действал при упражняване на публична власт“).

Във *Verein für Konsumenteninformation/Karl Heinz Henkel*, (дело C-167/00, ECR 2002, I-8111), иск, предявен като превантивно действие от организация за защита на потребителите с цел да се попречи на конкретен търговец да използва неравноправни договорни условия в договори с частни лица.

В *Gemeente Steenbergen/Baten* (дело C-271/00, ECR 2002, I-10489), регресен иск, предявен от орган на публичната власт срещу частноправен субект за възстановяване на суми, изплатени

от първия под формата на социална помощ на разведения съпруг и на детето на този частноправен субект, доколкото основаниято за този иск и условията за предявяването му са уредени от общите норми на правото относно задълженията за издръжка. Ако регресният иск обаче се основава на разпоредби, с които законодателят е предоставил на орган на публична власт собствено специално правомощие, посоченият иск не може да се счита за „гражданско дело“.

В *Préservatrice foncière TIARD/Huiderlandia* (дело C-266/01, ECR 2003, I-4867), иск, чрез който държава предявява претенции за изпълнение от частноправен субект на частноправен договор за поръчителство, сключен с цел да се даде възможност на трето лице да представи изисквана от тази държава гаранция, при условие че правоотношението между кредитора и поръчителя, така както е установено от договора за поръчителство, не е последица от упражняването на власт от страна на държавата, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти.

Във *Frahuil SA/Assitalia*, (дело C-265/02, ECR 2004, I-1543), суброгационен иск срещу дължащ мито вносител, предявен от поръчителя, заплатил въпросното мито на митническите органи в изпълнение на договор за поръчителство, съгласно който се ангажира пред митническите органи да гарантира плащането на въпросното мито от посредническото дружество,

което първоначално е било инструктирано от главния длъжник да погаси дълга, трябва да се счита, че попада в рамките на понятието „граждански и търговски дела“.

В *Apostolides* (вж. по-горе), иск за признаване и изпълнение на нареждане за изплащане на обезщетение за незаконосъобразно придобиване на владение на земя, предаването на владението и възстановяване на първоначалното й състояние, както и преустановяване на всякакви други незаконосъобразни действия, като в главното производство спорът е между физически лица и предметът не е поведение или процедури, които включват упражняване на държавна власт от една от страните по делото, а действия, извършени от физически лица.

В *Realchemie Nederland BV/Bayer CropScience AG*, (дело 406/09, ECLI:EU:C:2011:668), иск за признаване и изпълнение на решение, което включва осъждане да се плати глоба с оглед изпълнението на съдебно решение в областта на гражданските и търговските дела, а именно нарушение на право на интелектуална собственост, представляващо право на частноправен субект — акционерно дружество.

В *Pula Parking d.o.o./Sven Klaus Tederahn* (C-551/159, ECLI:EU:C:2017:193), изпълнително производство, заведено от дружество, притежавано от местен орган на властта, срещу

физическо лице с местоживеее в друга държава членка, с цел възстановяване на неплатен дълг за паркиране на обществен паркинг, чието функциониране е делегирано на това дружество от този орган на властта, което в никакъв случай не е наказателно, а само представлява заплащане за предоставена услуга, следва да се счита за гражданско и търговско дело.

Искове, за които Съдът на Европейския съюз е решил, че не са „граждански и търговски“:

В *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG v Евроконтрол*, вж. по-горе, иск от публичен орган, създаден по силата на международен договор, за възстановяване от частноправен субект на такси за използване на неговото оборудване и услуги, когато това използване е задължително и таксите се определят едностранно.

В *Нидерландия/Rüffer* (C-814/79, ECR 1980, 3807), иск от публичен орган със задължение за контрол върху публичните водни пътища в упражняване на неговата държавна власт, който води дело срещу собственик на кораб във връзка с възстановяване на разноски за отстраняване от въпросните водни пътища на остатъци вследствие на корабокрушение.

B Lechoritou/*Dimosiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias*⁽²⁶⁾, вж. по-горе, иск от представители на жертви и оцелели от военновременни масови убийства от военни формирования, предявен с цел обезщетение от съответната държава.

(26) Цитирано в бележка под линия 17 по-горе.

2.2. Географски обхват на регламента

2.2.1. Общ географски обхват

Регламентът за ЕПИММИ се прилага във всички държави членки на ЕС, с изключение на Дания (съображение 38).

2.2.2. Презгранични дела

ЕПИММИ се прилага само по отношение на дела, които се определят като „презгранични“, т.е. дела, в които поне една от страните е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава от ЕС, различна от държавата на съда или правораздавателния орган, сезиран във връзка с иска; за определението вж. член 3, параграф 1. Съображение (5) за изменение на Регламент № 2015/2421 уточнява, че презгранично дело следва да се счита, че съществува, когато поне една от страните има местоживеене или обичайно пребиваване в държава от ЕС, *обвързана с настоящия*

регламент, с изключение на държавите от ЕС на сезирания съд или правораздавателен орган. Добавянето на „обвързана с настоящия регламент“ означава, че това положение не съществува, когато страната, която не пребивава или не е с местоживеене в държавата от ЕС на сезирания съд, има обичайно пребиваване или местоживеене в Дания.

В член 3, параграф 3 се предвижда, че подходящият момент да се определи дали даден иск касае презгранично дело, е датата, на която исковият формуляр е получен от компетентния съд или правораздавателен орган. Следва да се има предвид, че фактическото основание за това условие трябва да бъде посочено в иска в точка 5 от исков формуляр А.

2.2.2.1. Ищци извън ЕС

Предвид определението за „презграничен“ и като се има предвид ефектът от разпоредбите относно компетентността в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия), при определени обстоятелства ищец с местоживеене или обичайно пребиваване в държава извън ЕС може да използва ЕПИММИ срещу ответник с местоживеене или обичайно пребиваване в ЕС. Такъв би бил случаят, ако ответникът е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава от ЕС, различна от държавата на компетентния съд, тъй като тогава тази страна не е в същата държава, в която е съдът, и по този начин се спазват условията на член 3, параграф 1.

2.2.2.2. Ответници извън ЕС

Също така ищец с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка на ЕС, различна от държавата на компетентния орган, може да предяви иск съгласно ЕПИММИ срещу ответник с местоживеене или обичайно пребиваване извън ЕС. Основанието, съгласно което даден съд в ЕС ще бъде компетентен в този случай, ще бъде определено в съответния инструмент на ЕС, например Регламента „Брюксел I“ (преработена версия).

2.3. Приложимост — време

Регламентът за ЕПИММИ се прилага във всички държави от ЕС, с изключение на Дания, считано от 1 януари 2009 г. При все това могат да се предявяват искове по ЕПИММИ, дори когато те предшестваат тази дата, при условие че задължението, върху което се основава искът, не е погасено по давност или че приложимият давностен срок по отношение на иска не е изтекъл съгласно съответното приложимо право. Измененията, въведени с Регламент № 2015/2421, се прилагат от 14 юли 2017 г.

2.4. Приложимост на други инструменти на ЕС

2.4.1. Регламент „Брюксел I“ (преработена версия)

2.4.1.1. Разпоредби относно компетентността

Регламентът за ЕПИММИ не съдържа разпоредби относно компетентността, така че за установяване на компетентните съдилища и правораздавателни органи по смисъла на член 4 от ЕПИММИ трябва да се прилагат правилата, предвидени в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия). Допълнително обяснение за това във връзка с начина на прилагане на ЕПИММИ е дадено по-долу в точка 3.1.1 в раздела, посветен на образуването на производството.

2.4.1.2. Признаване и изпълнение на решения

Една от ключовите характеристики на ЕПИММИ е премахването на екзекватурата, което означава, че съдебно решение, постановено в съответствие с тази процедура, се признава и може да бъде изпълнено в друга държава от ЕС, без да е необходимо притежателят на дадено съдебно решение да получава декларация за изпълняемост. Както е посочено в точка 1.5.1, екзекватурата е премахната също и съгласно Регламента Брюксел I (преработена версия), но основанията за отказ за позоваване

в национална процедура са по-общири съгласно Регламента „Брюксел I“ (преработена версия). В регламента се предвижда отделна процедура за изпълнение и тя е описана по-нататък в настоящото ръководство, в точка 8.2 в главата, посветена на този въпрос. Следва да се отбележи, че разпоредбите за признаване и изпълнение, съдържащи се в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия), също могат да се използват за изпълнение на решение, постановено съгласно ЕПИММИ, като решението коя процедура да се използва се взема от спечелилото делото лице.

2.4.2. Регламенти за връчването на документи и за събирането на доказателства

И двата регламента са приложими по отношение на ЕПИММИ предвид факта, че те принципно се прилагат по отношение на граждански производства, в които определени документи трябва да се прехвърлят от една държава членка на ЕС до друга, и да се съберат доказателства за една държава членка на ЕС от друга (вж. точка 1.5.2 от настоящото ръководство). При все това Регламентът за ЕПИММИ съдържа определени разпоредби, свързани както с връчването на документи, така и със събирането на доказателства, които са с предимство пред общите разпоредби в другите инструменти (съответно членове 13 и 19). Освен това той съдържа някои разпоредби за връчването на документи, включени в Регламента за ЕЗП, които също така са с предимство

пред правилата в Регламента за връчване на документи в случаите, когато тези правила се различават (член 13, параграф 4).

2.4.3. Регламенти за ЕИО и за ЕЗП

2.4.3.1. Сходства и разлики с Регламента за ЕПИММИ

До известна степен тези два регламента могат да бъдат групирани с Регламента за ЕПИММИ, тъй като поделят някои ключови характеристики, като например опростени правила за признаване и изпълнение чрез премахване на екзекватурата и разпоредба за преглед на постановените решения и издадените удостоверения съгласно съответните процедури, когато не са спазени определени минимални стандарти. За тази цел, освен въпроса с връчването на документи, посочен в предишната точка, Регламентът за ЕПИММИ „заема“ някои правила от Регламента за ЕИО във връзка с прегледа на решения, които се прилагат и по отношение на ЕПИММИ.

Друга обща характеристика на тези три регламента е, че с тях се въвежда принципът на взаимно признаване на решения по граждански дела. Тяхната основна цел е да се опрости и ускори презграничното признаване и спазване на правата на кредитори в Европейския съюз. В това отношение те допринасят както за изграждането на едно истинско пространство на правосъдие в Европейския съюз, така и за изграждането на единния пазар.

Всеки регламент е с различен обхват — не всеки от тях може да се използва във всяко презгранично гражданско дело.

Освен това, въпреки наличието на сходства между трите регламента, има и една много важна разлика. За разлика от ЕИО и ЕЗП, ЕПИММИ е насочена както към дела, по които ответникът повдига възражение, така и към дела, срещу които не възражава. Поради това е необходимо евентуалният ищец да вземе решение от самото начало коя процедура да използва и това решение ще зависи до голяма степен от конкретните обстоятелства по всеки случай, и по-специално дали има вероятност ответникът да възрази срещу иска и, разбира се, от стойността на въпросния иск.

2.4.3.2. Сравнение на използването на ЕИО, ЕЗП и ЕПИММИ

Процедурата за европейско изпълнително основание е подходяща само когато трябва да се изпълни решение по дело, по което ответникът не повдига възражение, в резултат на съдебно споразумение или когато е посочено задължение в автентичен акт, който е изпълним в държавата членка на произход. За тази цел в регламента за европейско изпълнително основание се дава определение на дело, по което ответникът не повдига възражение. По принцип това е дело, по което ответникът никога не е възразил и решението се постановява задочно или неprisъствено или когато

ответникът първоначално е оспорил делото, но впоследствие е оттеглил своето възражение.

Процедурата за европейска заповед за плащане е особено подходяща за предявяване на иски, когато ответникът не възражава срещу иска; ищецът подава молба до съда и в случай че съдът приеме молбата, издава заповедта и я връчва на ответника, който след това може да подаде възражение, но няма последващо съдебно производство съгласно ЕЗП, тъй като ако ответникът възрази срещу заповедта за плащане делото спира да се разглежда съгласно ЕЗП и вместо това се насочва за разглеждане съгласно обичайните правила на гражданското производство; ако ответникът не възрази срещу заповедта, когато му бъде връчена, ищецът може да предприеме съответните мерки за изпълнение, необходими за обезпечаване на плащането. Процедурата е особено подходяща за използване от ищци, които предявяват множество иски, какъвто например е случаят с електроразпределителни дружества и подобни предприятия срещу неизрядни клиенти платци.

Въпреки че обхватът на ЕИО и ЕЗП е сходен, разликата между тях се състои в това, че с ЕИО резултатът от производство в една държава се удостоверява като изпълним в друга държава членка, докато ЕЗП е автономна процедура на ЕС, която се прилага по приблизително еднакъв начин във всички държави членки. Кредиторът трябва да реши коя от двете процедури да използва, за да предяви иск, срещу който ответникът няма или вероятно няма да повдигне възражение.

ЕЗП е особено полезна за кредитор, който желае да предяви искове в редица държави членки, тъй като той/тя трябва да е наясно само с една процедура, а не с различните процедури в националните системи на всяка от съответните държави членки.

Европейската процедура за искове с малък материален интерес трябва да се разграничава от другите две процедури, тъй като може да се използва както при дела, в които ответникът повдига възражение, така и при дела, в които не повдига възражение, като стойността на иска не надвишава 5 000 EUR. Поради това процедурата може да се използва при презгранични дела, в които ответникът повдига възражение срещу иска. Когато ищецът смята, че ответникът няма да върази, вариантът да се използва ЕЗП може да е за предпочитане и това е единствената автономна процедура на ЕС, която може да се използва за презгранични искове на стойност над 5 000 EUR.

2.4.4. Други инструменти на ЕС

Трябва да се отчете фактът, че има различни инструменти на ЕС, които на свой ред се прилагат по отношение на искове съгласно ЕПИММИ поради материалния обхват на регламента. Два примера са регламентите „Рим I“ и „Рим II“ относно приложимото право съответно към договорни и извъндоговорни задължения. Правилата, посочени в тези регламенти, ще определят кои закони

се прилагат по отношение на искове съгласно ЕПИММИ така, както се определят за искове съгласно всяка друга процедура.

Лицата, които предявяват искове съгласно ЕПИММИ, трябва да имат предвид, че в зависимост от конкретния предмет на иска може да има и други приложими инструменти на ЕС. Например даден иск може да попада в обхвата на инструментите на ЕС в областта на защитата на потребителите и, ако случаят е такъв, разпоредбите на тези инструменти могат да окажат въздействие върху правата и задълженията на страните по иска, ако той бъде оспорен. В точка 1.5.3 от настоящото ръководство бяха изтъкнати правилата на ЕС за АРС и ОРС и беше направено позоваване на възможността за подаване на потребителски иск чрез платформата за ОРС, когато е уместно.

2.5. Връзки с националното законодателство

2.5.1. Национално процесуално право

Националното законодателство играе двойка роля по отношение на ЕПИММИ. На първо място, що се отнася до самата процедура, в регламента ясно се посочва, че с изключение на предвиденото в него, ЕПИММИ се урежда от процесуалното право на държавата членка, в която се провежда производството (член 26). На второ място, регламентът предвижда изрично, че националното

законодателство се прилага на определени етапи от производството; примери за това са дали решение съгласно ЕПИММИ може да се обжалва или не (член 17) и ситуацията, в която насрещният иск надхвърля финансов праг за европейски иск с малък материален интерес⁽²⁷⁾. Освен това националното процесуално право ще трябва да се прилага като се вземат под внимание целите на процедурата, описани в съображение (7) от регламента. Следва да се има предвид, че националното процесуално право не само, че не трябва да се прилага в разрез с ЕПИММИ, но следва да се прилага по такъв начин, че да подпомага постигането на целите на самата ЕПИММИ.

Това е изразено и в съдебната практика на Съда на ЕС по отношение на подобна разпоредба в Регламента за ЕЗП. Що се отнася до разпоредбата относно съдебните такси и разносните съгласно този регламент и разпоредбите на националното право, Съдът на ЕС постанови, че националното право може да се прилага, при условие че тези правила не са по-малко благоприятни от тези, регулиращи подобни национални действия, и не го правят практически невъзможно или прекомерно трудно се упражняването на правата, предоставени от законодателството на Европейския съюз

(дело C-215/11 *Iwona Szyrocka/SiGer Technologie GmbH*, ECLI:EU:C:2012:794). По същото дело Съдът на ЕС постанови, че национално правило относно разпределението на разносните в случай, че ищецът е получил само част от възнаграждението по иска, не противоречи на правилото „губещият плаща“ по член 16 от ЕПИММИ, доколкото това правило не е по-малко благоприятно, отколкото за национални дела и не обезсърчава заявителя да използва ЕПИММИ (дело C-554/17 *Rebecka Jonsson/Société du Journal L'Est Républicain*, ECLI:EU:C:2019:124).

2.5.2. Национално материално право

Освен тази обща процедурна ситуация националното материално право най-вероятно трябва да се прилага по отношение на предмета на всеки иск. При все това приложимото право може да не е правото на държавата членка на сезирания с иска съд или правораздавателен орган в зависимост от това кое право следва да се прилага съгласно съответните правила в приложимите правни инструменти.

⁽²⁷⁾ Вж. точка 9.2 по-долу за информацията, която следва да се представи относно националното процесуално право за целите на ЕПИММИ.

3

ТРЕТА ГЛАВА

Образуване на производството

3.1. Образуване и практическа помощ

В съответствие с член 4 ищецът образува процедура, като попълва формуляр А (приложение 1) и го внася в компетентния съд или правораздавателен орган (вж. точка 3.2 относно компетентния съд). Исковият формуляр следва да е наличен във всички съдилища и да е достъпен чрез съответните национални уебсайтове (член 4, параграф 5). Формулярът може да се подава по пощата или чрез други средства за комуникация, като например факс или електронна поща, приемливи за държавата членка, в която е образувано производството. Информация за начина, по който исковият формуляр може да бъде подаден в съда на сезираната държава членка, е на разположение на портала за електронно правосъдие.

Предвид факта, че съгласно член 11 от регламента държавите членки са длъжни да гарантират, че страните могат да получат практическа помощ при попълване на формулярите, тази помощ следва да е достъпна във всички държави членки по отношение на попълването на исковия формуляр, както и на останалите формуляри. Практическата помощ е от особено значение, тъй като представителството от адвокат или друг професионален юрист не е задължително (член 10). В член 11 е определено, че практическата помощ също така се отнася и до общата информация относно това кои съдилища или правораздавателни органи в държавите членки са компетентни да вземат решения. Помощта се предоставя безплатно. Тази разпоредба не изисква от държавите членки да предоставят

правна помощ или правно съдействие под формата на правна оценка на конкретен случай. В държавите членки се прилагат обичайните разпоредби относно правната помощ. Организацията на практическата помощ се различава в различните държави членки. В много държави членки местният Европейски потребителски център (ЕПЦ) играе роля в предоставянето на съвети относно процедурата. Практическа помощ при попълване на формулярите може да се предложи и в съда. Съгласно член 25, параграф 1, буква в) информация за организацията, предоставяща практическата помощ, трябва да бъде предоставена на Европейската комисия. Тази информация е достъпна на портала за електронно правосъдие.

3.2. Компетентен съд или правораздавателен орган

Исковият формуляр трябва да се подаде до съда на държавата членка, която има международна компетентност (вж. точка 3.2.1) и която има местна компетентност (вж. точка 3.2.2) съгласно член 4, параграф 1.

3.2.1. Правила на ЕС относно компетентността – „Брюксел I“ (преработена версия)

Приложимите правила са заложените в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия). Това означава, че за да се определи до кой съд следва да се подаде искът, най-напред ще трябва да се прецени кое

правило или правила относно компетентността се прилагат по отношение на спора, на който се основава искът. Приложимото правило или правила ще зависят от конкретните факти във всяка ситуация, като едно от основните разграничения е дали искът произтича от договорно или от извъндоговорно задължение, например задължение, произтичащо от виновност или небрежност на ответника, в резултат на които ищецът е претърпял загуби, увреждане на здравето или на имуществото.

Част 4 от исковия формуляр съдържа неизчерпателен списък на основанията за компетентността и връзки към съответния раздел на портала за електронно правосъдие, в който се разглежда Регламент „Брюксел I“ (преработена версия).

3.2.1.1. Компетентност по дела с участие на потребители

Регламентът „Брюксел I“ (преработена версия) съдържа специални правила относно компетентността, които се прилагат по отношение на дела с участие на потребители. Потребителят е определен като лице, което не действа въз основа на търговски цели. При определени обстоятелства потребителят може да има право да предяви иска пред съд в своята държава членка на местоживееие или обичайно пребиваване, който е компетентен да разглежда европейски иск с малък материален интерес съгласно националните правила на тази държава. В много случаи това ще бъде съд в нейния или неговия роден град. Това е важно и за други видове дела с участието на потребители,

включително иски от предприятие срещу потребител, от отделен „потребител“ срещу друг потребител и иски между предприятия.

Правила в Регламента „Брюксел I“ (преработена версия) относно компетентността при потребителски договори

Членове 17—19 от Регламента „Брюксел I“ (преработена версия) съдържат специални правила относно компетентността при потребителски договори.

Ако договорът е:

- за продажба на стоки на изплащане чрез вноски;
- заем или друг кредит, изплатим на части; или
- сключен от потребителя с предприятие, което извършва търговска дейност в държавата членка на местоживееие на потребителя или което с всички средства, например чрез реклама, насочва дейностите си към тази държава;

потребителят може да предяви иск съгласно договора:

- в съдилищата на държавата членка, в която е разположено предприятието, или
- в съдилищата по местоживееие на потребителя;

и предприятието може да предяви иск съгласно договора срещу потребителя само в съдилищата по местоживеене на потребителя. И в двата случая може да се предяви насрещен иск в съда, пред който първоначалният иск очаква да бъде разгледан.

Тези разпоредби относно компетентността не могат да се променят чрез споразумение между потребителя и предприятието, освен ако:

- споразумението е сключено след възникването на спора, който е предмет на иска;
- това споразумение допуска потребителят да предяви иск в съдилища, различни от посочените в тези правила; или
- споразумението е сключено между потребител с местоживеене и предприятие с местонахождение в една и съща държава членка и предоставянето на компетентност на съдилищата в тази държава членка и не противоречи на законодателството ѝ.

Забележки:

1. Когато договорът, въз основа на който се предявява искът, е сключен между потребител и предприятие, което не е с местонахождение в държавата членка на потребителя, но

има клон, агенция или друг вид представителство в същата държава членка като потребителя, и спорът произтича от дейностите на въпросния клон, агенция или представителство, за предприятието се счита, че е с местонахождение в същата държава членка като потребителя.

2. Специалните правила по принцип не се прилагат при потребителски договори за транспорт; те обаче се прилагат, когато договорът включва в цената си предоставянето на комбинация от пътуване и настаняване, например както е в случая с ваканционните пакети.
3. Критерият „упражняване на дейност“ в дадена държава членка е изяснен от Съда на ЕС по отношение на договори, сключени по интернет или предприятия, които привличат потребители чрез своите уебсайтове. Ключов случай е Дело C-585/08, *Pammer and Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740. Изискванията за управляване на дейности в държавите членки на потребителя определят дали използваният език да е различен от този на местонахождението на предприятието, дали са дадени указания за достъп до предприятието от другата държава, валутата, която може да се използва за трансакции, телефонните номера с международен код, използването на име на домейн от най-високо ниво и други доказателства, които показват, че търговецът е ръководил дейности в други държави членки, включително тази на потребителя.

3.2.2. Местни или „национални“ правила относно компетентността

Националните правила на сезираната държава членка определят компетентния местен съд. В някои държави членки е определен специален съд, който да се занимава с европейски искове с малък материален интерес, докато в други се прилагат обичайните правила за териториална и предметна компетентност. Съответната информация за съдилищата, които са компетентни в държавите членки, е достъпна на портала за електронно правосъдие.

3.3. Използване на исковия формуляр

Както бе отбелязано по-горе в настоящото ръководство, идеята за европейската процедура за искове с малък материален интерес е тя да бъде предимно писмена процедура. Поради това производството следва да се образува чрез използване на исковия формуляр, посочен в регламента и приложен като формуляр А в приложение I към настоящото ръководство (вж. точка 3.1 от настоящото ръководство). Освен информацията, налична на портала за електронно правосъдие, самият исков формуляр съдържа подробни указания за данните, които трябва да впише ищецът, и тези указания трябва да се следват внимателно. При все това има два специфични въпроса, които заслужават специално внимание, а именно оценката на самия иск и въпросът как да се третира лихвите за целите на иска.

3.3.1. Оценка на иска

3.3.1.1. Посочване на същността на иска

Сумата на иска и основаниято за него трябва да се оценят, за да се попълни част 8 от формуляр А — „*Подробности за иска*“, където се посочва същността на иска — и за да се определи дали искът действително е в рамките на финансовия праг за ЕПИММИ. По отношение на първия въпрос е много важно всеки отделен елемент от иска и основаниято за него да са посочени колкото се може по-ясно, като се има предвид, че ответникът може да се опита да отхвърли иска. Фактическото основание за иска, което се посочва в каре 8 от исковия формуляр, трябва да бъде подкрепено с колкото се може повече писмени материали, за да може съдът, който получава иска, да определи стойността на иска, основаниято за него и доказателствата в подкрепа на иска. Ако това не бъде направено, съществува риск съдът да отхвърли иска като неоснователен или най-малкото да поиска допълнителна информация от ищеца, което ще отнеме време и ще забави процедурата.

3.3.1.2. Стойност на иска

Що се отнася до стойността на иска, следва да се има предвид, че финансовият праг се прилага, като се изключат всички разноски, плащания и лихви, които се добавят към основния иск. Ако основният иск съдържа няколко елемента, те следва да се посочат отделно,

но ако стойността на всички елементи взети заедно надхвърля финансовия праг, искът няма да попада в обхвата на ЕПИММИ, понастоящем определен на 5 000 EUR.

3.3.2. Третиране на лихвите

Въпреки че искът се оценява без да се вземат предвид лихвите, все пак трябва да се посочи лихвен процент или ставка, както и основанията за натрупване на лихви върху основания иск, и тези данни следва да се впишат в точка 7.4 от каре 7. Ако обаче самият иск се основава на изискване за плащане на лихви, това ще трябва да се посочи в точка 7.1 и стойността на иска ще бъде оценена на тази основа като основен иск, въпреки че се отнася за лихви. Пример за такава ситуация може да бъде основен иск за лихви върху заем, чиято главница е била изплатена от ответника.

3.4. Разходи по внасяне на иска

В повечето държави членки съдилищата начисляват такса за подаване на иск съгласно ЕПИММИ и не обработват исковете докато таксата не бъде платена. Това означава, че най-напред е необходимо да се установи дали съдът, пред който се предявява искът, т. е. компетентният съд съгласно правилата на ЕС и националните правила, изисква да се заплати такса за внасяне на иска. Ако това е така, следващата стъпка е да се установи размерът на таксата и начините за плащане. И в този случай информацията

може да бъде открита чрез местни уебсайтове и също така на портала за електронно правосъдие. В съответствие с член 15а, съдебните такси трябва да бъдат пропорционални и да не бъдат по-високи от тези, налагани за сходни национални процедури. Различните платежни средства трябва да са налични чрез: а) банков превод; б) плащане с кредитна или дебитна карта; или в) директно плащане от банковата сметка на заявителя.

3.5. Прилагане на документи с исковия формуляр

Тъй като целта е ЕПИММИ да бъде предимно писмена процедура, с исковия формуляр е необходимо да се изпратят всички необходими подкрепящи материали под формата на писмени доказателства. Тези материали са необходими, за да се оцени стойността на иска, основанията за иска и доказателствата, на които ще се разчита, ако ответникът оспори иска, предвид факта, че ЕПИММИ се прилага както за дела, в които ответникът възразява срещу иска, така и към дела, в които не се подава възразение. Всичко това е изложено в член 4, параграф 1 от регламента и част 8 от исковия формуляр. Макар че съдът може да поиска допълнителна информация от ищеца, вж. точка 5.2 по-долу, ако информацията, получена с исковия формуляр и взета заедно с предоставената информация в самия исков формуляр, се окаже недостатъчна за обосноваване на иска, съществува риск от отхвърляне на иска, поради което е препоръчително цялата подходяща информация

да бъде предоставена при внасянето на исковия формуляр, като винаги трябва да се има предвид, че може да е необходим превод със съответните съпътстващи разходи.

3.6. Подаване на иска в съда

В член 4, параграф 1 от регламента ясно се посочва, че искът може да бъде изпратен по пощата или чрез друго средство за комуникация, като факс или електронна поща, което се приема в държавата членка, в която е образувано производството съгласно ЕПММИ. Информация относно приетите средства в сезираната държава членка е налична на портала за електронно правосъдие.

Ищците трябва внимателно да проучат какво и в каква форма ще изисква съдът по отношение на подкрепящи материали, по-специално писмени и други материали, които могат да се използват като доказателства. Не всички съдилища приемат копия от писмени материали, било то сканирани или възпроизведени по други начин, а даден съд може да изиска оригиналните документи съгласно националните правила за доказателствата. Поради това в зависимост от конкретната ситуация в това отношение, дори ако даден съд може да приеме иска в електронна форма, може да не е възможно подкрепящите материали да се изпратят в електронен вид и в такъв случай изглежда логично исковият формуляр и писмените материали да бъдат подадени по друг начин, приемлив за съда.

3.7. Език

Съгласно член 6, параграф 1 исковият формуляр трябва да бъде внесен на езика на съда или правораздавателния орган и това се прилага също така за описанието на подкрепящите документи в част 8.2 от исковия формуляр. Вж. също точка 4.7 по-долу за другите формуляри и документи. Трябва внимателно да се определи подходящият език в тези държави членки, в които има няколко „официални“ езика. Някои държави членки също така могат да приемат искиве на език, различен от „официален“ език. Освен това следва да се има предвид, че ответникът може да има право да откаже да получи исковия формуляр и документите, ако не са спазени съответните езикови изисквания за връчването на документите; това е обяснено по-нататък в точка 4.2. Исковият формуляр е наличен на всички официални езици на ЕС на портала за електронно правосъдие, а също така има и инструменти за превод, ако формулярът е потъплен на друг език. Следва да се има предвид, че ако за целите на член 6, параграф 3 е необходим превод, отговорността за осигуряване на превода и следователно на разходите за него се поемат от посочената от съда страна. Същото се прилага и когато една от страните откаже да получи даден документ, тъй като не е на правилния език, както е определено в член 6, параграф 3.

3.8. Съдебни споразумения

Европейската процедура за искове с малък материален интерес по същество е писмена процедура, провеждана чрез използване на стандартни формуляри, в които освен спазването на сроковете и прегледа на фактите и доказателствата, както и други управленски функции, може да се ограничи взаимодействието между съда и страните. Независимо от това, в съответствие с член 12, параграф 3, съдът е задължен да търси споразумение между страните. Ако се проведе устно изслушване в съответствие с член 5, параграф 1 и член 8 (вж. точки 5.3 и 5.5 от настоящото

ръководство), това би предоставило добра възможност да се достигне до уреждане на спора. Това задължение обаче не се ограничава до устното изслушване, а обхваща цялото производство по иска и насрещния иск.

Споразумение, одобрено или сключено пред съд или правораздавателен орган в рамките на европейската процедура за искове с малък материален интерес, което е приложимо в държавата членка, където е била проведена процедурата, се признава и изпълнява в другите държави членки в съответствие с член 23а (вж. по-нататък точка 8.6).

4

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Процедура след получаването на иска от съда

4.1. Корижиране или попълване на исковия формуляр от ищеца

4.1.1. Съдът проверява исковия формуляр

Първата задача на съда при получаване на исковия формуляр и подкрепящите материали и преди да връчи документите на ответника е да провери дали формулярът е попълнен правилно в съответствие с изискванията на регламента. Ако това не е така и освен ако съдът не заяви от самото начало, че искът е неоснователен или напълно неприемлив, в който случай той може да отхвърли иска, съдът може да поиска от ищеца да допълни или коригира исковия формуляр или да предостави допълнителна информация или документи. Съдът или правораздавателният орган уведомява ищеца за това отхвърляне и дали е налице насрещен иск срещу това отхвърляне. Това е посочено в член 4, параграф 4.

4.1.2. Съдът информира ищеца, ако искът попада извън обхвата на ЕПИММИ

Ако съдът счита, че макар да е правилно заявен и обоснован, искът все пак попада извън обхвата на регламента, например ако касае

предмет, който не може да представлява основание за иск съгласно ЕПИММИ, или ако стойността на иска надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ, съгласно член 4, параграф 3 от регламента съдът трябва да уведоми ищеца за това⁽²⁸⁾. Тогава ищецът може да вземе решение да оттегли иска или, в случай че не направи това, съдът е длъжен да образува производство по иска съгласно съответната национална процедура.

4.1.3. Искане до ищеца да попълни или коригира исковия формуляр

Такова искане се отправя посредством формуляр Б, предвиден в регламента. Освен това формулярът може да се използва и когато исковият формуляр не е бил подаден на работния език на съда с цел от ищеца да се поиска да представи формуляр на правилния език. Във формуляра съдът посочва краен срок, в рамките на който ищецът трябва да предостави поисканата информация или да върне коригирания формуляр. В член 14, параграф 2 от регламента се предвижда, че този срок може да се удължи от съда при извънредни обстоятелства. Ако ищецът не изпълни указанията до крайния срок или ако формулярът отново не е попълнен правилно или на правилния език, искът може да бъде отхвърлен.

⁽²⁸⁾ Ако съдът реши да приеме иска, но да образува производство по него съгласно съответната национална процедура, той следва да уведоми ищеца за това решение. Някои държави членки са въвели и формуляр за тази цел. В по-общ план в някои държави членки са предвидени формуляри, които да се използват във връзка с ЕПИММИ, в допълнение към предвидените в регламента формуляри.

Отхвърлянето на иска на това основание води до неразглеждане на иска по същество, като той може да бъде внесен повторно съгласно европейската процедура за иск с малък материален интерес или съгласно съответната национална процедура.

4.2. Изпращане на исковия формуляр на ответника

4.2.1. Съдът изпраща копие от исков формуляр А и формуляр В

След като съдът реши, че по иска може да бъде образувано производство съгласно европейската процедура за иск с малък материален интерес, било то в първоначалния му вид, представен от ищеца, или след коригиране на исковия формуляр или представяне на допълнителна информация или документи от ищеца, съдът изпраща на ответника копие от исковия формуляр и подкрепящите документи заедно с формуляр за отговор В, като съдът трябва да попълни първата част от него⁽²⁹⁾.

4.2.2. Срок

Съдът е длъжен да изпрати тези документи на ответника в срок от 14 дни след като получи правилно попълнен за целите на ЕПИММИ исков формуляр. Този срок започва да тече от първоначалната дата на получаване на исковия формуляр, ако не е била поискана корекция или допълнителна информация, или от съответната по-късна дата в зависимост от срока на отправеното искане до ищеца да коригира или попълни формуляра или да представи допълнителна информация.

4.2.3. Начини за връчване на документи

4.2.3.1. Връчване на документи по пощата или по електронен път

Съгласно член 13, параграф 1 съдът трябва да изпрати формуляр В с копие от исковия формуляр и подкрепящите документи по един от следните начини:

(a) по пощата, или⁽³⁰⁾

⁽²⁹⁾ Трябва да се внимава за езика на формулярите – вж. точка 4.2.3 относно изискванията за връчването на документи; някои съдилища изпращат формуляри както на работния език на съда, така и на езика на получателя.

⁽³⁰⁾ Ако връчването на документите трябва да бъде извършено в друга държава членка, документите трябва да бъдат прехвърлени в тази друга държава членка в съответствие с Регламента относно връчване на документи.

(б) по електронен път:

(i) когато тези средства са технически достъпни и допустими съгласно процесуалните правила на държавата членка, в която се провежда европейската процедура за искове с малък материален интерес, и ако страната, която трябва да получи документите, е с местоживеене или обичайно пребивава в друга държава членка, в съответствие с процесуалните правила на тази държава членка; и

(ii) когато страната, която трябва да получи документите, изрично предварително е приела документите да ѝ бъдат връчени по електронен път или съгласно процесуалните правила на държавата членка, в която тази страна живее или обичайно пребивава, е законно задължена да приеме този специален метод на връчване на документи.

Връчването на документи по пощата или по електронен път се удостоверява с потвърждение за получаване, в което се посочва датата на получаване.

4.2.3.2. Други начини за комуникация

В съответствие с член 13, параграф 2, други писмени комуникации между съда и страните или други лица, участващи в производството, се осъществяват по електронен път, което се удостоверява чрез потвърждение за получаване, когато тези средства са технически достъпни и допустими в държавата членка, в която се провежда

процедурата, при условие че страната или лицето е приело предварително тези средства за комуникация или съгласно процесуалните правила на държавата членка, в която страната или лицето живее или обичайно пребивава, е правно задължено да приеме тези средства за комуникация. Исков формуляр А, част 10, и формуляр за отговор В, част 7, задават въпроси по този въпрос.

4.2.3.3. Правила по подразбиране за връчването на документи

Ако връчването на документи по пощата или по електронен път, по смисъла на член 13, параграф 1, не е възможно, член 13, параграф 4 определя правилата съгласно член 13 или член 14 от Регламента за ЕЗП. Допълнителни подробности за тези правила по подразбиране са посочени в карето относно връчване на документи на следващата страница

4.2.3.3.1. Правила по подразбиране за връчването на документи съгласно членове 13 и 14 от Регламента за ЕЗП

Връчване на документи с доказателство за получаване от получателя или представител на получателя

Накратко, начините за връчване на документи с доказателство за получаване, посочени в член 13 от Регламента за ЕЗП, позволяват:

- лично връчване, като получателят подписва потвърждение за получаването;
- декларация на компетентното лице, извършило връчването на документите, в която се посочва, че лицето е получило документа или е отказало да го получи без законно основание ⁽³¹⁾;
- връчване по пощата, като получателят подписва потвърждение за получаването;
- връчване по електронен път, като получателят подписва потвърждение за получаването.
- ако получателят е самостоятелно заето лице или юридическо лице, документите може да бъдат връчени на получателя и в неговите стопански помещения на лицата, наети на работа от получателя;
- доставяне на документа в пощенската кутия на получателя;
- доставяне на документа в пощенската служба или на компетентни публични органи и пускане на писмено съобщение за това доставяне в пощенската кутия на получателя, в което се посочват ясно характерът на съдебен документ или правните последствия от съобщението по отношение на връчването и задействието на съответните срокове.

Връчване на документи без доказателство за получаване от получателя или представител на получателя

По подобие, начините за връчване на документи без доказателство за получаването, посочени в член 14 от Регламента за ЕЗП, позволяват:

- връчване на личния адрес на получателя на лица, които живеят на същия адрес на получателя или са наети на работа там;

Ако се използва един от тези четири начина, връчването на документите следва да се потвърди:

- или чрез потвърждение за получаването, подписано от лицето, на което се връчват документите; или
- чрез документ, подписан от лицето, извършило връчването на документите, в който се посочват използваният начин на връчване, датата на връчването и името на лицето,

⁽³¹⁾ В тази връзка е необходимо да се има предвид по-специално правото на отказ от приемане на документ съгласно член 8 от Регламента относно връчване на документи (Регламент (ЕО) № 1393/2007), когато документите не са написани на или не са придружени от превод на език, който получателят разбира, или на официалния език на мястото, където се извършва връчването на документите; вж. също съображение (12) от регламента; това обаче не означава, че ответникът има право да откаже да приеме документ, който не е на езика на държавата членка, ако разбира езика, на който е написан документът; в тази връзка вж. решението на Съда на ЕС по дело № C14/07, *Weiss und Partner*, ECLI:EU:C:2008:264.

приело документите, както и връзката на последното с получателя.

Връчване на документи може да бъде извършено също:

- по пощата без доказателство за получаване, когато адресът на получателя е в държавата членка, в която е разположен сезираният съд за иска по същество;
- по електронен път, като се доказва чрез автоматично потвърждение за получаването, при условие че получателят изрично и предварително е приел този начин на връчване на документи.

Важна забележка: Връчването на документи по един от тези начини не се допуска, ако адресът на длъжника не е известен със сигурност.

4.3. Какво може да направи ответникът при получаване на исковия формуляр

При получаване на исковия формуляр ответникът може, в съответствие с член 5, параграфи 3 и 4, да:

- отговори в 30-дневен срок от връчването на исковия формуляр:
 - като попълни част II от формуляра за отговор В и го върне на съда с всички подходящи подкрепящи документи; или
 - по друг подходящ начин, без да използва формуляра за отговор;
- не отговори – в този случай съдът ще се произнесе по иска след 30 дни от датата на връчването на исковия формуляр.

В своя отговор ответникът може, наред с други неща:

- да приеме иска или да оспори целия иск или част от него;
- да оспори основанието за компетентност, на което се основава искът;
- да оспори иска, като заяви, че:
 - той попада извън материалния обхват на ЕПММИ – параграф I от част II на формуляра за отговор В съдържа място за тази цел, или
 - делото не е презгранично дело по смисъла на член 3 от регламента;
- да заяви, че стойността на иска, ако става въпрос за непаричен иск, надхвърля прага, определен за европейската процедура за искове с малък материален интерес;
- да оспори иска по същество или сумата, предмет на иска;
- да посочи, като използва параграф 2 от част II на формуляра за отговор, какви показания на свидетели и други

доказателства следва да бъдат представени и да приложи всички подходящи подкрепящи документи;

- да поиска устно изслушване, като използва параграф 3 от формуляра за отговор; и
- да предяви насрещен иск, като използва исков формуляр А и го внесе заедно с всички уместни подкрепящи документи, както и формуляра за отговор.

Важна забележка: Ответникът не е длъжен да изпраща никакви документи на ищеца; съдът трябва да извърши това в съответствие с условията на член 5, параграфи 4 и 6 от регламента.

4.4. Искът или насрещният иск надхвърля прага

Ако ответникът заяви, че стойността на даден непаричен иск надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ, съдът трябва да се произнесе по този въпрос в 30-дневен срок от изпращането на отговора на ищеца. Ако ответникът предяви насрещен иск, ищецът ще има аналогично право да заяви, че насрещният иск надхвърля финансовия праг. От условията на член 2, параграф 1 или член 5, параграф 5, когато се прилагат по отношение на насрещния иск съгласно член 5, параграф 7, следва, че съответно ищецът

и ответникът ще получат възможност да оспорят позицията на другата страна по този въпрос в рамките на процедурата. Решението на съда по този въпрос не е решение по иска или насрещния иск по същество, а решение дали искът попада в обхвата на процедурата⁽³²⁾. В член 5, параграфи 5 и 7 от регламента се предвижда, че решението на съда по тази точка не може да се оспорва като отделен въпрос.

4.5. Насрещен иск

Ако ответникът предяви насрещен иск, тогава съгласно предвиденото в член 5, параграф 7, всички разпоредби на регламента, и по-специално член 4 и член 5, параграфи 3—5, както и член 2, ще се прилагат за насрещния иск като за основен иск. Това означава, че насрещният иск трябва да попада в обхвата на регламента и че разпоредбите относно образуването на производството се прилагат и по отношение на насрещния иск⁽³³⁾. По отношение на насрещния иск се прилагат следните допълнителни точки:

- съдът трябва да връчи насрещния иск и подкрепящите документи на ищеца в 14-дневен срок от получаването им;
- ищецът трябва да отговори в 30-дневен срок от връчването;

⁽³²⁾ Вж. също точка 4.1.2 по-горе относно това какво става, когато искът или насрещният иск е извън обхвата на ЕПИММИ.

⁽³³⁾ В тази връзка вж. трета глава от настоящото ръководство, към която следва да се направи препратка.

- ако стойността на насрещния иск надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ, цялото дело, т.е. искът и насрещният иск, излизат извън обхвата на ЕПИММИ и делото ще бъде гледано в съответствие с подходящите процедури в държавата членка на сезирания съд, независимо дали в този или в друг компетентен съд съгласно националното законодателство.

Важна забележка: Искът и насрещният иск следва да се разглеждат като отделни искове за целите на тяхната оценка. Това също така произтича от факта, че член 2 се прилага по отношение на насрещния иск посредством член 5, параграф 7. Освен това оттук следва, че не е задължително кумулативната стойност на иска и на насрещния иск да бъде под финансовия праг, за да може делото да продължи да се гледа съгласно ЕПИММИ; така че съдът няма право да взема предвид други аргументи извън съответните стойности на иска и насрещния иск при вземане на това решение.

4.6. Срокове

Следва да се отбележи, че има фиксирани срокове, които се прилагат по отношение на всички етапи на ЕПИММИ, и че е особено важно тези срокове да се спазват при образуването на производството и когато съдът започне да разглежда въпросите. По-специално сроковете, определени в член 5, са от решаващо значение за постигане на бързо производство, по-специално сроковете, свързани с връчването на документи и отговорите

от ответника и ищеца в зависимост от развитието на делото. Съгласно член 14, параграф 2 съдът има правомощия да удължава сроковете, определени за отговор на ответника по иска — съгласно член 5, параграф 3 — и за представяне на отговор на ищеца по насрещния иск — съгласно член 5, параграф 6, но само при извънредни обстоятелства.

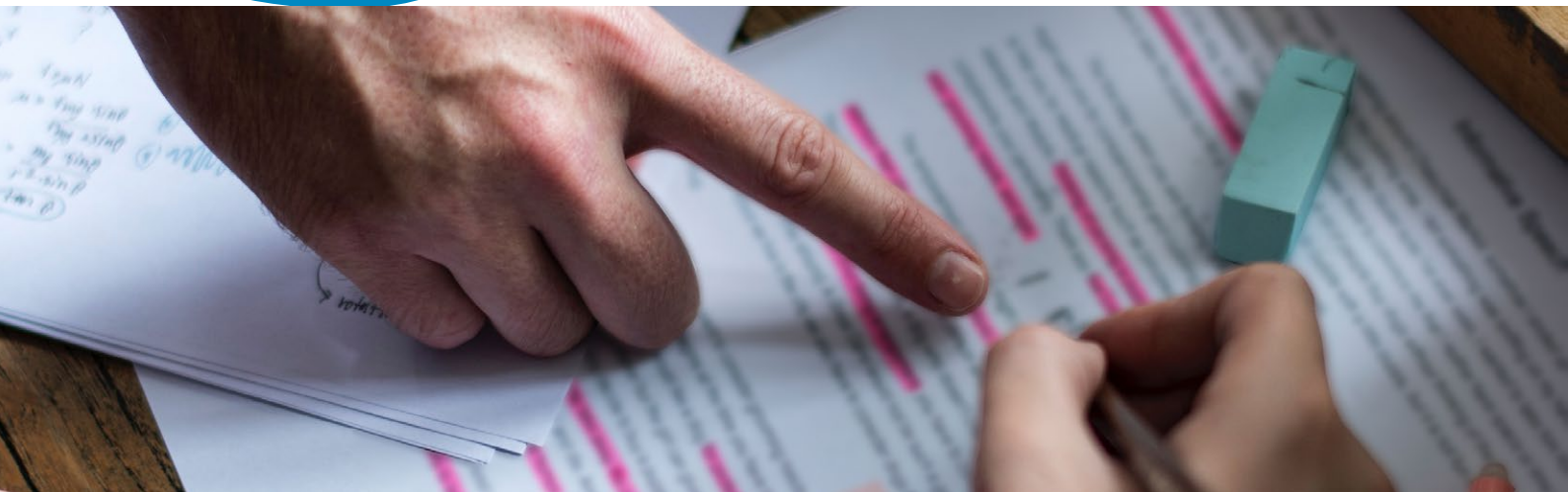
4.7. Език

Трябва да се има предвид, че правилата по отношение на езика, който следва да се използва за производствата по ЕПИММИ, са същите като тези за отговора на ответника, насрещния иск и евентуалния отговор по него, както и описанието на всички документи в подкрепа на насрещния иск, каквито са за основния иск; в това отношение се прави препратка към точка 3.7 по-горе.

5

ПЕТА ГЛАВА

Установяване на фактите

5.1. Отговорност на съда по отношение на спорни въпроси

5.1.1. Съдът поема инициативата за установяване на фактите

Съдът носи основното задължение за установяване на фактите по спор във връзка с иск или насрещен иск съгласно ЕПИММИ. Това е така, тъй като по силата на съответните членове на регламента — член 4, параграф 4, член 7, параграф 1 и член 9, параграф 1 — съдът е длъжен да постъпи по този начин и да поеме инициативата, като посочи на страните каква информация изисква от тях, за да е в състояние да достигне до решение по спорните въпроси. По този начин управлението и контролирането на процедурата се поемат от съда и идеята е по този начин съдът да гарантира постигането на целите на регламента, т. е. че процедурата ще бъде бърза, проста и с относително малки разноски.

5.1.2. Съдът определя начините за събиране на доказателства и естеството на доказателствата

В член 9 се предвижда, че съдът трябва да определи начините за събиране на доказателства, да използва най-опростения и най-малко утежняващ метод за събиране на доказателства и че ще изслушва устни показания и показания от вещи лица

само ако това е необходимо за постановяване на решение. При оценката на този въпрос съдът трябва да има предвид какви могат да бъдат разноските във връзка с такива доказателства в контекста на политиката, определена *inter alia* в членове 1 и 16 и съображение (29), а именно че ЕПИММИ следва да доведе до намаляване на разноските за предявяване на презгранични искове с малък материален интерес. В член 5, параграф 1 се предвижда процедурата да е писмена. Съгласно член 5, параграф 1, буква а), устно изслушване се провежда само ако не е възможно да се постанови решение въз основа на доказателствата или ако някоя от страните поиска това (за повече информация вж. точка 5.3 от настоящото ръководство).

5.2. Допълнителна информация от ищеца и ответника

Както бе отбелязано по-горе в точка 4.1 от настоящото ръководство и както се предвижда в член 4, параграф 4 и член 5, параграф 7, при получаване на исковия формуляр или на насрещен иск съдът може да поиска от страните да предоставят допълнителна информация, ако счита това за необходимо. Тъй като съдът е длъжен да установи фактите и да определи въпросите във връзка с иска, член 7, параграф 1, буква а) също така дава възможност на съда да поиска допълнителни подробности относно иска, след като получи отговор по иска или насрещния иск след връчването. Съдът определя срок, в рамките на който информацията трябва да бъде предоставена,

и съгласно предвиденото в член 14, параграф 2 този срок може да бъде удължен при извънредни обстоятелства. Съгласно член 7, параграф 3 във връзка с член 14, параграф 1 съдът трябва да уведоми страната, до която се отправя искане, относно последиците при неспазване на срока и те могат да включват отсъждане в полза на другата страна или отхвърляне на иска. Всички тези разпоредби имат за цел да укрепят ролята на съда по отношение на управлението на делото с цел достигане до бързо решение.

5.3. Съдът решава да проведе заседание за изслушване

5.3.1. Съдът провежда заседание за изслушване само ако е необходимо

Както беше отбелязано по-горе, съдът решава дали да проведе заседание за изслушване с цел определяне на фактите. Това следва от принципа, заложен в член 5, параграф 1, че ЕПИММИ е писмена процедура. Съображение (9) от първоначалния регламент гласи, че съдът трябва да зачита правото на справедлив съдебен процес и състезателния процес, но заседанието за изслушване трябва да се разглежда като изключение с оглед на целите на ЕПИММИ за осигуряване на бърза и евтина процедура. Съгласно член 5, параграф 1, буква а) съдът провежда устно изслушване само когато не е възможно да се вземе решение въз основа на писмените материали или ако дадена страна поиска това и съдът се съгласи.

При изпълнение на функциите си в съответствие с тази разпоредба и при прилагането на общия принцип относно факта, че ЕПИММИ следва да се разглежда като процедура на хартиен носител, когато провеждането на изслушване е извънредно, съдът следва да реши дали да се проведе изслушване за всеки отделен случай, като се вземат предвид писмените доказателства. Ако е необходимо устно изслушване, то по принцип следва да се проведе като се използва подходяща технология за комуникация на разстояние в съответствие с член 8 (вж. точка 5.5 за повече подробности).

5.3.2. Съдът може да откаже да проведе заседание за изслушване

Исковият формуляр информира ищеца, че ЕПИММИ е писмена процедура и предоставя информация за това как да се поиска устно изслушване (част 9). Въпрос 9.1 пита дали ищецът иска да се проведе устно изслушване и ако отговорът е положителен, ищецът трябва да посочи причините. Формулярът за отговор, част 3, задава на ответника същия въпрос. Съдът може да отхвърли искането, ако прецени, че предвид обстоятелствата по делото устното изслушване не е необходимо за справедливото протичане на производството (член 5, параграф 1, буква а). Ако съдът отхвърли искане за провеждане на заседание за устно изслушване, той трябва да представи писмено мотивите си, а от тази разпоредба става ясно, че решението за отказ не може да бъде предмет на отделно обжалване или преразглеждане.

5.4. Събиране на доказателства

От член 9, параграф 1 е видно, че съдът трябва да реши по какъв начин ще се събират доказателства и също така какъв е необходимият обхват на доказателствата, за да достигне до решение. В член 9, параграф 2 се предвижда, че съдът може да приема писмени показания от свидетели, експерти и от страните. Експертни доказателства или устни показания могат да се вземат само ако не е възможно да се произнесе решение въз основа на други доказателства съгласно с член 9, параграф 4. Изслушването на лица се извършва в съответствие с условията на член 8, отнасящи се до използването на подходящи технологии за комуникация от разстояние (вж. точка 5.5). Когато трябва да се вземат доказателства от друга държава членка, съдът ще трябва да обмисли използването на процедурите, установени съгласно съответните правила на ЕС, и по-специално тези, определени в Наредбата за събиране на доказателства по граждански и търговски дела (Регламент относно доказателствата)⁽³⁴⁾.

5.5. Използване на информационни и комуникационни технологии при устното изслушване и събирането на доказателства

Използването на ИКТ в съдилищата вече е от голямо значение и това е отразено и в (изменената) ЕПИММИ. Тъй като използването на практика зависи от наличната технология в сезирания съд, то използването на ИКТ по време на процедурата не е задължително. Съгласно член 8, параграф 1 се предвижда устното изслушване да се провежда, като се използва всяка подходяща комуникация от разстояние. Това включва видеоконференция или телеконференция, достъпна за съда, освен ако използването на такава технология не е подходящо във връзка със справедливото протичане на производството поради конкретните обстоятелства по случая. Регламентът относно доказателствата се прилага, когато лицето, подлежащо на изслушване, е с местоживееие или обичайно пребивава в държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд, включително и условията за подходяща комуникация от разстояние. Страна, призована да присъства физически, може да поиска използването на комуникация от разстояние, основавайки се на факта, че условията за физическо присъствие са непропорционални на иска — по-специално с оглед на разходите, при условие че съдът разполага с технология за комуникация от

⁽³⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1206/2001

разстояние (член 8, параграф 2). Страна, призована да участва в устно изслушване чрез технология за комуникация от разстояние, може да поиска да присъства физически, като се позовава на част 9.2 от искския формуляр и част 4 от формуляра за отговор. Формулярите следва да предоставят информация на страните, че възстановяването на разходите е предмет на условията по член 16 (вж. точка 3.4). Решението на съда дали да се проведе заседание за устно изслушване (и в случай, че реши да се проведе трябва да реши дали да е чрез видеоконференция или друга технология) или страната да присъства физически, не може да се оспорва отделно от обжалването на самото решение (член 8, параграф 4).

Същите разпоредби се прилагат и за устно изслушване на свидетел съгласно член 9, параграф 3 (вж. точка 5.4).

5.6. Ролята на съда

5.6.1. Съдът определя процедурата

Основните цели на ЕПИММИ, описани в член 1 от регламента, са да ускори, да опрости и да намали разностите по съдебните производства по искове с малък материален интерес по презгранични дела в рамките на ЕС и по този начин да се улесни достъпът до правосъдие⁽³⁵⁾. За постигането на тези цели съдилищата изпълняват ключова роля,

изразяваща се в поемане на инициативата за контролиране и определяне на процедурата, която ще се следва съгласно ЕПИММИ, и надлежно прилагат националното процесуално право. Освен че определя обхвата на доказателствата и средствата, чрез които те трябва да бъдат събрани, съдът носи обща отговорност да управлява процедурата в съответствие с принципите на състезателния процес и правото на справедлив съдебен процес по случая. Освен това съгласно член 12, параграф 3 съдът е длъжен да се старае да постигне споразумение между страните, когато е уместно, и това задължение не се ограничава до устното изслушване, а обхваща цялото производство по иска и насрещния иск (вж. също точка 3.8).

5.6.2. Съдът информира страните по процедурни въпроси

Задължението на съда да контролира и определя производството съгласно ЕПИММИ се подсилва чрез член 12, параграф 2, съгласно който съдът също така е длъжен да окаже съдействие на страните по процедурни въпроси, като ги информира за тях, и от съображение (9) следва, че при изпълнението на това задължение съдът трябва да третира двете страни по еднакъв начин, така че да се гарантира справедливо производство. Задължението да информира страните по процедурни въпроси може да бъде изпълнено по различни начини в зависимост от националните процедури. Например то може да бъде изпълнено устно

⁽³⁵⁾ Вж. също съображения (5), (7) и (8)

в хода на производството или посредством електронни комуникационни технологии, като електронна поща или телеконферендна връзка, или чрез други средства, които могат да бъдат разрешени от националното право⁽³⁶⁾. В член 12, параграф 1 се предвижда, че страните не са длъжни да извършват правна оценка на иска и следователно тази задача се оставя на съда. Тази разпоредба е от особено значение в отсъствието на адвокат или друг професионалист, действащ като представител (член 12). За целите на ЕПИММИ Съд или правораздавателен орган следва да включва поне едно лице, квалифицирано да изпълнява длъжността съдия в съответствие със законодателството на държавата членка на съда, в която се разглежда иска⁽³⁷⁾.

5.7. Срокове

В 30-дневен срок от получаването на отговора от ответника по иска или от ищеца по насрещния иск съдът трябва да вземе решение дали да се съберат доказателства или да призове страните на устно изслушване, ако вземе решение за провеждане на такова. Предвид факта, че бързината е от значение, съдът трябва да проведе заседанието за изслушване в 30-дневен срок от призоваването на страните. Както бе отбелязано по-горе в точка 5.2, в член 14, параграф 2 се предвижда, че определените срокове

могат да бъдат удължени, но само при извънредни обстоятелства, и че това се прилага и по отношение на 30-дневните срокове, определени в член 7. При все това, тъй като идеята е всички стъпки от ЕПИММИ да се изпълняват колкото се може по-бързо и поради факта, че е посочен максимален срок, би могло съдът да определи по-кратък срок от максималния лимит от 30 дни⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Вж. съображение (22).

⁽³⁷⁾ Вж. съображение (27).

⁽³⁸⁾ По отношение на задължението на съда да действа възможно най-бързо по производството, вж. в общ смисъл съображение (23).

6

ШЕСТА ГЛАВА

Решението

6.1. Постановяване на решение

Решение по иск съгласно ЕПИММИ се постановява по една от следните точки:

6.1.1. Неприсъствено съдебно решение — общипринципи

Ако ответникът не отговори на иска в 30-дневния срок от връчването на исковия формуляр и формуляра за отговор, т.е. формуляр В, съдът произнася решение. Освен това, ако съдът е поискал коригиране на иска, допълнителна информация или допълнителни подробности и страната, към която е отправено искането, не отговори в определения срок, съдът може да отсъди в полза на другата страна. Ако съдът е определил срок за която и да е от тези цели, той трябва да информира съответната страна за последствията, ако не спази срока, включително възможността при тези обстоятелства да бъде отсъдено в полза на другата страна.

6.1.2. Неприсъствено съдебно решение — насрещен иск

Подобно на основния иск, ако ищецът не отговори в 30-дневния срок от връчването на насрещния иск, съдът може да постанови решение по насрещния иск. В такъв случай се счита, че ищецът желае да отстоява основния иск, поради което съдът не може да

отхвърли иска, освен ако е поискал допълнителна информация от ищеца след получаване на отговор по иска. Тогава съдът ще трябва да определи какъв е най-справедливият подход по отношение на спора между двете страни, включително да поиска допълнителна информация или доказателства съгласно член 7, параграф 1, буква а) или да организира заседание за изслушване.

6.2. Решение след получаване на цялата информация, включително след събирането на доказателства

6.2.1. Без провеждане на заседание за изслушване

Ако съдът реши да постанови решение по делото по същество без да провежда заседание за изслушване или след като е получил отговора на ответника по иска, ако има такъв, или след като е поискал допълнителна информация в определен срок и е получил тази информация, съдът трябва да постанови решение в 30-дневен срок от получаване на информацията. Освен това, ако съдът е събрал доказателства според нуждите за произнасяне на решение, но без да провежда заседание за изслушване, той трябва да отсъди в 30-дневен срок от събирането на доказателствата.

6.2.2. След заседанието за изслушване

Ако съдът проведе заседание за устно изслушване, той трябва да постанови решението в 30-дневен срок от датата на провеждане на изслушването. Приема се, че съдът ще е получил цялата необходима информация и доказателства, за да постанови решение по иска по същество или по насрещния иск, ако има такъв, при приключване на изслушването и няма разпоредба, която да задължава съда да поиска допълнителна информация или доказателства от страните след приключване на изслушването. Съгласно член 14, параграф 3, 30-дневният срок може да бъде удължен, но само ако в случай на извънредни обстоятелства съдът не е в състояние да постанови решението в 30-дневния срок, посочен в регламента, и при такива извънредни обстоятелства съдът следва да предприеме всички необходими стъпки, за да постанови решението възможно най-скоро. За да ускори гледането на делото, съдът, разбира се, може да постанови решението преди изтичането на 30-дневния срок, ако има готовност за това.

6.3. Формат, съдържание и връчване на решението

6.3.1. Решението трябва да бъде в писмен вид за връчване на страните

Въпреки че в регламента не се посочва изрично, че решението трябва да бъде в писмен вид и правните системи на държавите членки могат да съдържат различни указания дали за искове с малък материален интерес се изисква писмено решение или не, самият факт, че решението по европейската процедура за искове с малък материален интерес трябва да бъде връчено на страните, предполага, че то трябва да бъде в писмен вид. Иначе в регламента не е указан конкретен формат и съдържание за решението и съгласно член 19 тези въпроси се определят съгласно законодателството на държавата членка, в която е разположен съдът, който гледа иска.

6.3.2. Език на решението за връчване

Въпреки че в регламента се определя формуляр за удостоверение, което трябва да бъде издадено от съда по молба на една от страните с цел признаване и изпълнение⁽³⁹⁾, решението е отделно. Макар че в регламента не се посочва, че решението следва да бъде написано

⁽³⁹⁾ Вж. точка 8.3 по-долу относно удостоверението и глава 8 в общ смисъл във връзка с признаване и изпълнение на решения.

на език, различен от езика на постановилия го съд, предвид факта, че решението трябва да бъде връчено на страните, за връчването ще е нужно да се разполага с подходящата езикова версия, така че да се спазят изискванията на съответното право на ЕС по този въпрос⁽⁴⁰⁾. Когато текстът на решението трябва да се преведе, за да се спазят изискванията за връчване на решението, има вероятност в зависимост от разпоредбите на съответното процесуално право разноските за превода да бъдат присъдени на лицето, в чиято полза се отсъжда и в чийто интерес е решението да бъде изпълнено. Тези разноски могат да се възстановят от длъжника, срещу който е постановено решението, като част от разноските по производството.

6.3.3. Решение, връчено на страните

След като решението е постановено, в член 7, параграф 2 се предвижда, че съдът трябва да го връчи на страните, като използва един от начините на връчване, посочени в регламента; вж. член 13 и точка 4.2.3.

6.4. Разходи

Решението ще съдържа заповед за плащане на разходите. Една от ключовите цели на ЕПИММИ е разходите да бъдат сведени до минимум, както се посочва ясно в текста на член 1 и съображение

(29), и поради това в член 16 се предвижда, че не се присъждат разходи, когато са ненужно направени или са несъразмерни спрямо иска. Това е особено важно, ако спечелилата страна се представлява от адвокат или друг професионален юрист, тъй като разноските за такова представителство следва да се присъдят съгласно решението само ако са съразмерни със стойността на иска и е било нужно да се направят. Съгласно този принцип приложимото правило съгласно член 16 от регламента е, че в решението следва да бъде разпоредено на загубилата делото страна да поеме разноските по производството и че те се определят съгласно съответното национално законодателство. Вж. също точка 3.4 от настоящото ръководство.

⁽⁴⁰⁾ Вж. точка 4.2.3 по-горе и съображение (19).

7

СЕДМА ГЛАВА

Преразглеждане и обжалване

7.1. Преразглеждане съгласно европейската процедура за искове с малък материален интерес

Член 18 от регламента съдържа разпоредба за преразглеждане на решение, постановено съгласно ЕПИММИ. Преразглеждането е възможно или когато решението е срещу ответника и в полза на ищеца, или когато ответникът е предявил насрещен иск и съдът е отсъдил в негова полза.

7.1.1. Основания за преразглеждане

Ответникът, който не се е явил, трябва да има право да подаде молба за преразглеждане на решението — като използва процедурата съгласно националното законодателство — до компетентния съд в държавата членка, в която е било постановено решението, когато:

- на ответника не е връчен исковия формуляр или в случай на устно изслушване, не е бил призован да присъства на това изслушване достатъчно рано, и по този начин не е имал възможност да организира своята защита, или
- ответникът е бил възпрепятстван да възрази срещу иска поради форсмажорни или извънредни обстоятелства, без никаква вина от негова страна

при условие, че и в двата случая, ответникът или ищецът не са пропуснали да оспорят решението, когато е било възможно да се направи това чрез наличното производство за обжалване или преразглеждане съгласно националното право.

Преразглеждането трябва да се изпълни в срок от 30 дни, считано от деня, в който ответникът е бил действително запознат със съдържанието на съдебното решение и е имал възможност да реагира, най-късно от датата на мерките за изпълнение, налагащи му ограничение да се разпорежда цялостно или частично с имуществото си. Не може да се предоставя удължаване на срока (член 18, параграф 2).

Важна забележка: Преразглеждане в съответствие с член 18 на решение, постановено съгласно ЕПИММИ, може да бъде извършено само в държавата членка, в която е постановено решението, независимо от това къде следва да се изпълнява решението.

Във връзка с разпоредбата за преразглеждане, предвидена в член 20 от ЕЗП, Съдът на Европейският съюз се произнесе по дело C 119/13, *eco cosmetics*, (ECLI:EU:C:2014:2144), че в случай, в който изискванията за връчване на документи съгласно членове 13—15 от ЕЗП не са спазени, член 20 не се прилага, и евентуално национално средство за защита би трябвало да реши проблема. Това решение може също да бъде от значение за тълкуването на член 18 от Регламента за ЕПИММИ.

7.1.2. Резултат от преразглеждането

Ако искането за преразглеждане бъде уважено съгласно едно от основанията, посочени в регламента, преразглежданото решение се счита за нищожно. Ответникът не губи предимството от прекъсването на давностни или преклузивни срокове, уредени от приложимите национални правила. Ако искането за преразглеждане бъде отхвърлено, решението остава в сила. (Член 18, параграф 3).

7.2. Обжалване

Съгласно член 17 въпросът дали дадено решение може да се обжалва в държавата членка, в която е постановено, се урежда от националното законодателство на държавите членки. Ако се допуска обжалване, правилата за разходите в първоначалното производство по иска важат и при обжалването. Информация за това дали има обжалване и ако има такова, кой е компетентният съд, е налична на портала за електронно правосъдие.

7.3. Правно представителство при преразглеждане и обжалване

Разпоредбите на член 10 относно правно представителство се прилагат по отношение на производствата по преразглеждане

съгласно член 18 по същия начин, както и по отношение на първоначалното производство по основния иск и всеки насрещен иск така че не е необходимо страните да разполагат с правен представител за тези производства. Трябва да се проучи дали същото важи и при обжалване на решение съгласно ЕПИММИ в съответствие с националното процесуално право. Това е особено важно във връзка с присъждането на разностите, тъй като по силата на член 17, параграф 2 при обжалването режимът на разностите съгласно член 16 се прилага по отношение на обжалването по същия начин, както и по отношение на първоначалното производство. Аналогично член 16 се прилага по отношение на производства за преразглеждане на решения съгласно член 18. В тази връзка трябва да се вземе предвид текстът на съображение (29), така че всички разноси, присъдени на обжалващата страна, загубила дело, трябва да са съразмерни на стойността на иска или са направени по необходимост, включително разностите, произтичащи от факта, че другата страна е била представлявана от адвокат⁽⁴¹⁾.

⁽⁴¹⁾ Вж. също точка 9.1.2.

8

ОСМА ГЛАВА

Признаване и изпълнение

8.1. Признаване и изпълнение – общи принципи

8.1.1. Премахване на екзекватурата

Решение по иск или насрещен иск съгласно ЕПИММИ, което подлежи на изпълнение в държавата членка, в която е постановено, подлежи на изпълнение по същия начин във всяка друга държава членка. По силата на член 20, параграф 1, не е необходимо да има декларация за изпълняемост в държавата членка по изпълнение и няма възможност за възражение срещу признаването на решение съгласно ЕПИММИ⁽⁴²⁾. Във всеки случай не се позволява преразглеждане на решение по същество в държавата членка на изпълнение. Решението подлежи на изпълнение, независимо от евентуално обжалване⁽⁴³⁾. Трябва обаче да се има предвид, че лицето, което иска изпълнението на решение, постановено от даден съд съгласно ЕПИММИ, има възможност да използва процедурите от Регламента „Брюксел I“ (преработена версия).

Член 20, параграф 2 предвижда по искане на една от страните съдът или правораздавателният орган да издава удостоверение за решение, като използва стандартния формуляр Г (приложение IV), без допълнително заплащане. При поискване съдът

или правораздавателният орган предоставя на тази страна удостоверение на всеки друг официален език на институциите на Съюза, като използва многоезичния динамичен стандартен формуляр, наличен на европейския портал за електронно правосъдие. Съдът не е длъжен да предоставя превод и/или транслитерация на текста, въведен в полетата за свободен текст на този сертификат.

8.1.2. Изпълнително производство — приложимо право

По силата на член 21 изпълнителното производство се урежда от законодателството на държавата членка по изпълнение, при спазване на разпоредбите на регламента относно изпълнението на съдебни решения, и решенията, постановени съгласно ЕПИММИ, подлежат на изпълнение при същите условия като решенията, постановени в държавата членка, в която се иска изпълнение.

8.2. Изисквания във връзка с ЕПИММИ – изпълнително производство

За да започне процесът, който би могъл да доведе до изпълнение на решението по ЕПИММИ съгласно регламента, лицето, което

⁽⁴²⁾ Вж. също съображение (30).

⁽⁴³⁾ Вж. член 15, параграф 1 и съображение (25).

иска изпълнение, следва да получи удостоверение от съда по произход, като издаването на удостоверението се урежда с член 20, параграф 2, и ако е необходимо, превод в съответствие с националното законодателство на държавата членка на изпълнение. Държавите членки трябва да предоставят информация кои езици, различни от официалните езици, са приемливи (член 21а, параграф 1). Преводът на информацията относно същността на съдебното решение, съдържаща се в сертификата по член 20, параграф 2, се извършва от квалифициран преводач (член 21а, параграф 2). На европейския портал за електронно правосъдие е достъпна информация за езиците, които се приемат за целите на прилагането.

От страната, която иска изпълнение на решение, не се изисква да има упълномощен представител или пощенски адрес в държавата членка по изпълнението, с изключение на представителите, упълномощен от тази страна, за действителния процес на изпълнението (член 21, параграф 3). Също така от тази страна не се изисква никакво обезпечение, гаранция или депозит в държавата членка по изпълнението преди изпълнението на решението да бъде в сила (член 21, параграф 4).

8.3. Използване на удостоверението за решението

8.3.1. Формуляр Г

Формулярът на удостоверението за решението, формуляр Г, е посочен в приложение IV към регламента. Това удостоверение трябва да бъде издадено от съда, който е постановил решението съгласно ЕПИММИ, по молба на една от страните. Такава молба може да бъде отправена още в самото начало на процедурата, като за тази цел е предвидено място в точка 9 от исковия формуляр, формуляр А, както и на всеки етап след постановяване на решението, макар че това не е посочено изрично в регламента. За предпочитане е лицето, което иска изпълнение на решение съгласно ЕПИММИ, да предвиди необходимостта от удостоверението и да отправи молба до съда да го издаде на колкото се може по-ранен етап. Освен това съдът трябва да потвърди удостоверението с необходимото внимание, тъй като това е документът, на който ще се основава изпълнението. По-специално е важно да се впише цялата подходяща информация, така че служителите по изпълнението, натоварени със самото изпълнение, и другите лица, които могат да участват, например банкови служители, когато има запорирана банкова сметка, да могат да видят и разберат условията на нареждането, данните на лицето, срещу което е насочено, и присъдените в решението суми, като за всички тези неща е предвидено място във формуляр Г.

8.3.2. Език на удостоверението

Може също така да е необходимо сертификатът да бъде преведен на езика, който е подходящият език в държавата членка по изпълнение. Всяка държава членка предоставя информация за това кои езици, различни от официалните езици, са приемливи за целите на изпълнението (вж. член 21а). Тази информация е достъпна на Европейския портал за електронно правосъдие. Вж. също точка 8.2 от настоящото ръководство.

8.4. Отказ за изпълнение и ограничаване на изпълнението

8.4.1. Отказ за изпълнение при извънредни обстоятелства

Съгласно член 22 съдът в държавата членка по изпълнението отказва изпълнение на решението, на основание несъвместимост с предходно решение, постановено в която и да било държава членка или в трета държава, при условие че:

- предходното решение е за същото искане, постановено е между същите страни и отговаря на необходимите условия за неговото признаване в държавата членка по изпълнение; и
- несъвместимостта на решението с предходното решение не е била и не би могла да бъде повдигната като възражение в производството съгласно ЕПИММИ в държавата членка, в която е постановено решението.

8.4.2. Процедура за оспорване на изпълнението

В регламента не се предвижда процедура за подаване на молба до съда с цел оспорване на изпълнението на решението на основание несъвместимост и този въпрос се урежда от процесуалното право на съответната държава членка. По подобен начин обикновено е възможно съгласно националното законодателство съдът в тази държава членка да разпорежи отказ от изпълнение или спиране на изпълнението, ако и до степента, в която присъдените суми в решението съгласно ЕПИММИ са били изплатени или решението е било изпълнено по друг начин.

8.4.3. Спиране или ограничаване на изпълнението

Съгласно член 23, когато страна, срещу която е постановено решение съгласно ЕПИММИ, оспори решението или такова оспорване⁽⁴⁴⁾ все още е възможно, или когато страната подаде молба за преразглеждане на решението съгласно регламента, съдът или друг компетентен орган в държавата членка по изпълнение може по искане на тази страна:

- да ограничи изпълнителното производство до охранителни мерки, например запориране на банкова сметка или на възнаграждения и заплати;
- да направи изпълнението зависимо от предоставянето на обезпечение, което той определи; или
- при извънредни обстоятелства да спре изпълнителното производство, т. е. да преустанови производството за конкретен или ограничен период от време

8.5. Пристъпване към изпълнение на решението съгласно ЕПИММИ

8.5.1. Стъпки по изпълнението

Получаването на решение и удостоверение съгласно ЕПИММИ е първата стъпка към действителното изпълнение на задължението, по отношение на което е постановено решението. С оглед да се обезпечи изпълнението на въпросното задължение трябва да се предприемат мерки за обезпечаване на плащането или изпълнението, в случай че лицето, срещу което е постановено решението, не спази доброволно решението чрез извършване на плащането или предприемане или въздържане от съответното действие, както е разпоредено от съда, поради което се налагат реални мерки за принудително изпълнение на решението.

8.5.2. Органи и агенции по изпълнението

С оглед да се обезпечи изпълнението на решението е необходимо да се инструктират органите или агенциите в държавата членка по изпълнение, които са компетентни да предприемат мерки за изпълнението. Това може да включва изпращане на документите

⁽⁴⁴⁾ Думата „оспорване“, така както се използва тук, следва да включва обжалване на решението, ако такова обжалване е възможно съгласно законодателството на държавата членка, в която се намира съдът, постановил решението, и оспорване на основание несъвместимост, както е предвидено в член 22 от регламента. Предвид факта, че преразглеждането съгласно член 18 от регламента изрично се посочва в член 23, не бива да се счита, че тази ситуация се включва в смисъла на „оспорване“ съгласно член 23.

и инструкции до съд в тези държави членки, в които изпълнението се осъществява от съдилищата, или в противен случай до служители по принудително изпълнение, когато те приемат инструкции пряко от името на клиенти, които искат изпълнение на решение. Подробности за служителите по принудително изпълнение в отделните държави членки и информацията относно изпълнението на решения могат да бъдат намерени на националните уебсайтове, както и на Европейския портал за електронно правосъдие.

8.5.3. Езикови въпроси – практически последици за изпълнението

Страна, която иска да изпълни решение, следва да има предвид, че въпросът с езика може да възникне като практическо и също така като съдебно изискване. Например, ако съгласно националното законодателство, приложимо по отношение на изпълнението на решения, трябва да се връчат документи в друга държава членка на ответника, срещу който се иска изпълнение на решението, ще се прилагат съответните изисквания за езика, посочени в регламента за ЕПИММИ и регламента относно връчване на документи. Освен това трябва да се има предвид, че съдилищата, служителите по принудително изпълнение и останалите лица, които участват в изпълнението, трябва да разбират условията на решението и удостоверението, за да могат ефективно да ги изпълнят. Това се отнася и за лицата, които може да са засегнати като трети страни, например банкови служители и други държатели на

имущество на лицето, срещу което се иска изпълнение, които изпълняват решението.

8.6. Изпълнение на съдебни споразумения

В член 12, параграф 3 е посочено, че съдът или правораздавателният орган се старае да постигне споразумение между страните в хода на производството. В съответствие с член 23а от Регламента за ЕПИММИ споразумение, което е одобрено или сключено пред съд или правораздавателен орган в хода на ЕПИММИ и което е приложимо в държавата членка, в която е била проведена процедурата, се признава и изпълнява в другите държави членки на същата основа като решение в рамките на ЕПИММИ. Разпоредбите относно признаването и изпълнението на решенията на ЕПИММИ, както са обсъдени в горните точки, се прилагат *mutatis mutandis*.

9

ДЕВЕТА ГЛАВА

Заклучителни разпоредби

9.1. Правно представителство

9.1.1. Няма изискване да се наема адвокат за ЕПИММИ

В член 10 и съображение (15) е посочено, че представителството от адвокат не е задължително, така че всички правила в този смисъл съгласно националното законодателство на държавите членки не се прилагат по отношение на ЕПИММИ. По подобен начин в член 21, параграф 3, буква а) ясно се посочва, че за изпълнението на решение съгласно ЕПИММИ от страната не се изисква да има упълномощен представител в държавата членка по изпълнението. Това не включва служители, които на практика осъществяват мерките за изпълнение на решението в тази държава, като „Huissiers de Justice“, „Deurwaarders“ и „Messengers at Arms“. Причината да не се изисква правно представителство е да се намалят разходите за съдебни спорове.

9.1.2. Разноски за наемане на адвокат

Страна, която обмисля дали да наеме адвокат по иск съгласно ЕПИММИ, следва да има предвид, че дори искът да е успешен и да бъде постановено решение в нейна полза, съществува риск съдът да не позволи разноските за наемане на адвокат да бъдат възстановени от другата страна, тъй като съгласно член 16 съдът не присъжда разноски, които са ненужно направени или са

несъразмерни на иска. В съображение (29), в което се припомнят идеята и целите на ЕПИММИ, включително необходимостта да се постигне опростеност и ефективност на разходите, се посочва, че когато обмисля кои разходи са съразмерни на иска съдът следва да вземе предвид факта, че другата страна, а именно страната, в чиято полза е постановено решението, е била представлявана от адвокат.

9.2. Информация и помощ

9.2.1. Информация – общи принципи

В регламента за ЕПИММИ са включени различни разпоредби за това каква информация да предоставят държавите членки за отделните аспекти на ЕПИММИ. По силата на член 24 държавите членки са длъжни да си сътрудничат и по-специално посредством Европейската съдебна мрежа за граждански дела, с цел да осигурят информация относно ЕПИММИ на широката общественост и на професионалните кръгове. Съгласно член 25 държавите членки по-специално са задължени да предоставят информация на Европейската комисия относно следните аспекти на ЕПИММИ:

- кои съдилища са компетентни да постановяват решения по ЕПИММИ;

- кои средства за комуникация се приемат от държавите членки за получаване на исков формуляр съгласно ЕПИММИ;
- органите или организациите, компетентни да предоставят практическа помощ в съответствие с член 14;
- наличните и допустими в съответствие с член 13 средства за електронна услуга и комуникация и лицата или видовете професии, ако има такива, които имат правно задължение да приемат електронна услуга или комуникация;
- съдебните такси по ЕПИММИ или начина, по който те се изчисляват, както и методите на плащане в съответствие с член 15a;
- дали е налична процедура за обжалване и, ако отговорът е положителен, в какъв срок следва да бъде внесено обжалване;
- процедурите за подаване на молба за преразглеждане, както е предвидено в член 18, и компетентните съдилища или правораздавателни органи за такова преразглеждане;
- езиците, на които удостоверение за решение съгласно ЕПИММИ ще се приема съгласно член 21a, параграф 1;
- компетентните органи по отношение на изпълнението и компетентните органи за целите на член 23;
- кои органи са компетентни по отношение на изпълнението в държавите членки, включително издаването на нареждане за спиране или ограничаване на изпълнението;

и също така от тях се изисква да уведомяват за всички последващи промени в тази информация. Комисията трябва да направи тази информация публично достъпна. Това се прави предимно чрез портала за електронно правосъдие.

9.2.2. Информация и помощ за страните

Освен общата информация, която трябва да бъде предоставена относно функционирането на ЕПИММИ, отделните страни следва да получават помощ и информация на различни етапи от процедурата. Тези етапи включват следното:

- съгласно член 11 страните трябва да получат практическа помощ (вж. точка 3.1 от настоящото ръководство);
- съгласно член 12 при необходимост на страните трябва да се предостави информация по процедурни въпроси (вж. точка 5.6.2 от настоящото ръководство);
- съгласно член 14 съдилищата трябва да информират страните за последствията от неспазването на срокове, определени от съда (вж. точки 4.6, 5.2, 5.7 и 6.2.2 от настоящото ръководство).

Освен това трябва да се има предвид, че държавите членки са длъжни да гарантират, че исковият формуляр, т.е. формуляр А, е достъпен във всички съдилища и правораздавателни органи, в които може да се образува производство по ЕПИММИ.

9.3. Преразглеждане на ЕПИММИ

В съответствие с член 28 регламентът е предмет на преразглеждане до 15 юли 2022 г. Докладът на Комисията следва да преразгледа функционирането на ЕПИММИ, включително: а) да направи оценка дали финансовият праг, посочен в член 2, параграф 1 — от 15 юли 2017 г. променен на 5 000 EUR — е подходящ за постигане на целта за улесняване на достъпа до правосъдие за гражданите и малките и средните предприятия в презгранични дела; и б) да направи оценка на това дали разширяване на приложното поле на ЕПИММИ, по-специално на исковете за възнаграждение, е подходящо за улесняване на достъпа до правосъдие за служителите, участващи в презгранични трудови спорове.

Референтни материали и връзки

Европейският портал за електронно правосъдие представлява единен портал за достъп до цялата съответна информация за ЕПИММИ; отговорността за осигуряване на информацията относно ЕПИММИ се разделя между държавите членки и Европейската комисия.

А) Формуляри, които трябва да се използват за европейската процедура за искове с малък материален интерес

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-bg.do

Б) Национална информация за използването на процедурата, включително компетентните съдилища, и друга информация в съответствие с член 25

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-354-bg.do

Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес, изменен с Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес и Регламент (ЕО) № 1896/2006 за създаване на процедура за европейска заповед за плащане.

PRINT	ISBN 978-92-76-08292-7	doi:10.2838/3516	DS-01-19-470-BG-C
PDF	ISBN 978-92-76-03889-4	doi:10.2838/374852	DS-03-19-355-BG-N

За използването или възпроизвеждането на снимки или други материали, за които Европейският съюз не е носител на авторското право, трябва да се иска разрешение направо от носителите на това право.

Снимка на корицата: © Shutterstock

Снимки в ръководството: стр. 6, 8, 16, 21, 29, 55, 59, 65 © Shutterstock / стр. 15, 21, 52, 66 © Unsplash / стр. 30, 37, 38, 41, 46, 51, 56, 60, 69 © Pexels

© Европейски съюз, 2019 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

За да научите повече за гражданското правосъдие в ЕС, посетете Европейския портал за електронно правосъдие:
<https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=bg&action=home>

Последвайте ни

<https://www.facebook.com/EUJustice/>

https://twitter.com/EU_commission

Служба за публикации
на Европейския съюз

Европейската съдебна мрежа по
граждански и търговски дела

